

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของชุมชนอุดมสุขพัฒนา หมู่ที่ 10 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราภูมิปัญญาของชุมชนและงานวิจัยที่ผ่านมาจากแนวทางดังกล่าว จึงได้วางแนวทางการศึกษา ค้นคว้าประเด็นสำคัญต่างๆไว้ ดังนี้

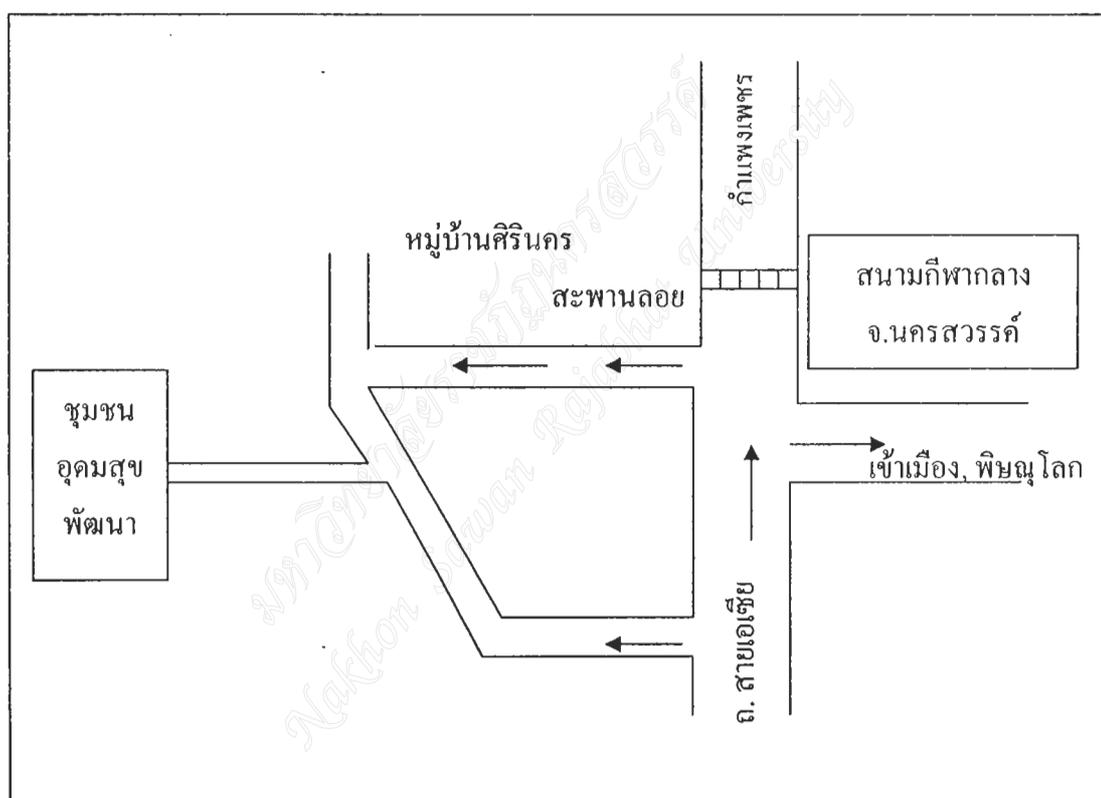
1. บริบทของชุมชนอุดมสุขพัฒนา
2. โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
 - 2.1 ความเป็นมา
 - 2.2 นโยบาย
 - 2.3 วัตถุประสงค์
 - 2.4 ผลการดำเนินงาน
 - 2.5 แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน
 - 2.6 คุณสมบัติของคณะกรรมการ
 - 2.7 กลไกการบริหารกองทุน
 - 2.8 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง
 - 2.8.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
 - 2.8.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืม
 - 2.8.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ หมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืม แก้ไขเพิ่มเติม 4 / 2545
 - 2.8.4 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ หมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืมแก้ไขเพิ่มเติม 6 / 2546
3. ระเบียบกองทุนชุมชนอุดมสุขพัฒนา
4. ทฤษฎีการบริหารการจัดการ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบความคิดในการวิจัย

บริบทของชุมชนอุดมสุขพัฒนา

ชุมชนอุดมพัฒนา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่ 10 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ เป็นชุมชนเมืองพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลโดยสำนักงานเทศบาลนครสวรรค์ สถานที่ใกล้เคียง เช่น สนามกีฬากลาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีแผนผังของชุมชนพอสังเขป ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่ตั้งชุมชนอุดมสุขพัฒนา

ที่มา : สำนักงานเทศบาลนครสวรรค์ .(2546 :1)

สภาพทางภูมิศาสตร์

ชุมชนอุดมสุขพัฒนาดังอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดนครสวรรค์

ทิศเหนือ . จุด หมู่บ้านสิรินคร

ทิศใต้ . จุด ชุมชนหนองผักตบ

ทิศตะวันออก จด ชุมชนบางรักพัฒนา

ทิศตะวันตก . จด ชุมชนสามัคคีพัฒนา

ความเป็นมา

ลักษณะของชุมชนอุดมสุขพัฒนาเดิมที่เป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ประชากรมากผู้ที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งชุมชนได้แก่ นาย อุดม บุญเกิด ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ขณะที่ทางสำนักงานเทศบาลขยายพื้นที่เป็นเทศบาลนคร ได้แบ่งชุมชนอุดมสุขพัฒนา ออกเป็น 3 ชุมชน ได้แก่ชุมชนบางเรารักกันจริง ชุมชนสามัคคีพัฒนา และชุมชนอุดมสุขพัฒนา ที่ดินที่เป็นที่ตั้งชุมชนเป็นที่ราชพัสดุอยู่ในความดูแลของกรมธนารักษ์ พื้นที่ชุมชนประมาณ 30 ไร่ ลักษณะบ้านเรือนสร้างขึ้นเอง กึ่งเมืองกึ่งชนบท แบบผสมผสานกัน ส่วนใหญ่ เป็นบ้านไม้หนึ่งชั้นหรือสองชั้น มีทั้งไม้ทั้งปูน เป็นลักษณะบ้านเดี่ยวมากกว่า เป็นอาคารพาณิชย์หรือตึกแถว มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งสิ้น 120 หลังคา จำนวนประชากรทั้งสิ้น 800 คน อาชีพหลักรับจ้างทั่วไป ทำงานเอกชน บริษัท รองลงมาค้าขายในชุมชน (สำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์ . 2549 : 1)

การปกครอง

ชุมชนมีการปกครองในรูปแบบกรรมการชุมชนจำนวน 15 คน อยู่ในวาระ 2 ปี มาจากการเลือกตั้งจากสมาชิกในชุมชน และอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์

เศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจของชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่เป็นคนรายได้น้อย รายได้ปานกลางมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานห้างร้านและบริษัท ประกอบอาชีพส่วนตัวบ้าง เช่นค้าขาย อยู่ซ่อม กรรมการชุมชนได้ร่วมรณรงค์การรวมกลุ่มเพื่อส่งด้านเศรษฐกิจให้กับสมาชิกในชุมชนมาแล้วหลายครั้ง

สังคม

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามวาระที่สำคัญๆของประเพณีเช่น วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันเฉลิมพระชนมพรรษา และวันขึ้นปีใหม่ ชาวชุมชนมีการทำกิจกรรมร่วมกัน นอกจากนั้นในชุมชนมีการรวมกลุ่ม เช่นกลุ่มตำรวจชุมชนเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชน กลุ่มฌาปนกิจช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกยามเดือดร้อน และกลุ่มกองทุนชุมชนเมืองเพื่อส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ

(นาย เปี้ยก สุขสว่าง สัมภาษณ์. 20 ม.ค. 2550)

ข้อมูลกลุ่มกองทุนหมู่บ้านชุมชนอุดมสุขพัฒนา

กองทุนหมู่บ้านชุมชนอุดมสุขพัฒนา ได้เปิดเวทีทำประชาคมหมู่บ้านครั้งแรก เมื่อ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2549 เพื่อชี้แจงเหตุผลเรื่องการขอรับการสนับสนุนเงินรัฐบาล ตามกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของรัฐบาล โดยมีคณะกรรมการรวม 15 คน เป็นชาย 7 คนและเป็นหญิง 8 คน รวม

15 คน ตามข้อระเบียบของกองทุน และได้รับเงินโอนเมื่อวันที่ 25 ก.ค. 2545 จำนวน 1,000,000 บาท สมาชิกแรกตั้ง 93 คน ต่อมาเมื่อเดือน มีนาคม 2549 ทางชุมชนได้ประเมินผลการบริหารงาน ได้ระดับ AAA ดีมาก ทางชุมชนอุดมสุขพัฒนาจึงได้เสนอกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อีก 1,000,000 บาท รวมทุนดำเนินการทั้งสิ้น 2,000,000 บาท แล้วปล่อยให้สมาชิกกู้ยืมอีก 65 ราย รวมเงินที่ปล่อยให้กู้ยืมทั้งสิ้น 1,590,000 ส่วนสถานที่ตั้ง 383/12 ม.10 ชุมชนอุดมสุขพัฒนา โทร 056-333066 โยมินาย เปี้ยก สุขสว่าง เป็นประธาน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544 : 4 – 18) โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต และใช้ปรัชญาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินการกองทุนและชุมชนเมืองเพื่อ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ,รัฐ, เอกชน , และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ความเป็นมาโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ก.ท.บ.)

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “กองทุนเงินล้าน” แล้วหลายฝ่ายกำลังจับตามอง ว่าผลการดำเนินงานที่เน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนั้นจริง ๆ แล้วได้ผลเป็นอย่างไร เนื่องจากกองทุน ๆ ดังกล่าวเป็นแนวคิดใหม่ที่เริ่มใช้มาเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งเป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศเพื่อขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไปของรัฐบาล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นนโยบายของรัฐบาลนำโดย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรที่ได้จัดตั้งโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 เนื่องจาก

รัฐบาล มีนโยบายเร่งด่วน เพื่อให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารกองทุนสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต โดยรัฐบาลได้ให้เงินกองทุนกับหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศแห่งละ 1 ล้านบาท โดยมีงบประมาณรวมทั้งหมดยกกว่า 80,000 ล้านบาท (พรรคไทยรักไทย. 2549: 3)

นโยบาย

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะประสบความสำเร็จได้ควรประกอบด้วยหลักการสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งความพร้อมของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองเอง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ

2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ทั้งในส่วนของเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ กับกองทุนทางสังคมของชุมชน และกองทุนที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อให้กองทุนดังกล่าวมีการบริหารจัดการที่สอดคล้องและเกื้อกูลกัน

3. การปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ตามแนวทางให้หมู่บ้าน ชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา การพัฒนาเป็นของหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนราชการเป็นผู้สนับสนุนในด้านวิชาการและด้านการจัดการกองทุน

4. การติดตามและประเมินผล โดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเอง เพื่อความโปร่งใสและประสิทธิภาพ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คือ กองทุนที่เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ได้จัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อทำหน้าที่เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับกองทุน คือ

1. กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เป็นกองทุนรวมในระดับชาติเพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง คือ กองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อเริ่มก่อตั้งจะได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ หมู่บ้านและชุมชนเมืองละประมาณ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบริหารจัดการกันเอง โดยรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็น

แหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดการระบบและการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

แนวคิดเรื่องโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

จากนโยบายสู่การจัดตั้งกองทุน ปลายปี 2543 พรรคไทยรักไทยประกาศนโยบายเอาชนะความยากจน ขาดเสถียร และคอร์รัปชันให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไป และชนะการเลือกตั้งด้วยเสียงท่วมท้นเมื่อ 4 มกราคม 2544

26 กุมภาพันธ์ 2544 รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา 22 มีนาคม 2544 ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

29 พฤษภาคม 2544 ออกระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 16 มิถุนายน 2544 นายกรัฐมนตรีประกาศ “แผนกำลังประชารัฐขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้าน” ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี

วันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 มีพิธีโอนเงินครั้งแรกสู่ 7,125 กองทุน จำนวน 7,125 ล้านบาท 20 กุมภาพันธ์ 2545 เมื่อครบรอบ 1 ปี ของวาระที่มาบริหารประเทศ รัฐบาลได้โอนเงินไปให้กองทุนหมู่บ้านฯ ที่มีความพร้อมรวม 70,437 กองทุน (70,437 ล้านบาท) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 94 ของเป้าหมายทั้งประเทศ 18 พฤศจิกายน 2545 ได้จัดสรรและโอนเงินไปแล้วทั้งสิ้น 73,491 กองทุน คิดเป็นร้อยละ 98.74 ของจำนวนเป้าหมาย 74,881 กองทุนทั้งประเทศ 30 ธันวาคม 2547 พระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2547

ได้รับการประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลบังคับใช้ในวันถัดไป

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

กล่าวโดยสรุปแล้วกองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง เป็นกองทุนรวมในระดับชาติ เพื่อจัดสรรให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทุกแห่ง ชุมชนละ 1 ล้านบาท เพื่อให้ประชาชนบริหารจัดการกันเอง ภายใต้ปรัชญา การร่วมคิดและดำเนินการ โดยกระบวนการประชาสังคม และการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง และบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียน ให้นำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิการแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนของตน ซึ่งจะนำไปสู่ผลแห่งการเป็นภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการกองทุนหมู่บ้าน

1. หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย ตาม พ.ร.บ. ลักษณะปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457 ซึ่งมีทั้งหมด 71,495 หมู่บ้าน หมู่บ้านตั้งใหม่ 2,590 หมู่บ้าน

2. ชุมชนเมืองทั่วประเทศ 8,889 ชุมชน โดยแยกเป็นชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเขตชุมชนเมือง มีลักษณะพิเศษดังนี้

2.1 ชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล จำนวน 7,277 ชุมชนชุมชนที่อยู่ในเมืองพัทยา 16 ชุมชนชุมชนที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร 1,596 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 80,384 หมู่บ้าน/ชุมชน

ตารางที่ 2.1 ผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน การจัดตั้งกองทุน

หมู่บ้านเดิม		ร้อยละ	หมู่บ้านตั้งใหม่		ร้อยละ	รวม		ร้อยละ
เป้า หมาย	โอนเงิน แล้ว		เป้า หมาย	โอนเงิน แล้ว		เป้า หมาย	โอนเงิน แล้ว	
71,495	71,425	99.90	2,590	1,928	74.44	74,085	73,353	99.01
4,006	3,449	86.01	-	-	-	4,006	3,449	86.01
738	738	100.00	-	-	-	738	738	100.00
76,239	75,612	99.17	2,590	2,177	74.44	78,829	77,508	98.32

ข้อมูล ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2549

ที่มา : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2546 : 23)

ผลการดำเนินงาน

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านมาในภาพรวมปรากฏว่า

1. ผลการบริหารจัดการกองทุน

1.1 เงินทุนหมุนเวียน : ปัจจุบันเงินทุนหมุนเวียนของกองทุน มีจำนวนทั้งสิ้น 117,213.04 ล้านบาท มาจากภาครัฐ 79,819 ล้านบาท (จากการจัดสรรเงินกองทุนละ 1 ล้านบาท จำนวน 77,508 ล้านบาทและการเพิ่มทุนกองทุนละ 1 แสนบาท จำนวน 2,311 ล้านบาท) จากภาคประชาชน (เงินออม หุ้น เงินทุนจากการประกอบการ) จำนวน 22,526.06 ล้านบาท และภาคสถาบันการเงิน (โครงการขยายวงเงินกู้) อีกจำนวน 14,867.98 ล้านบาท

1.2 การให้กู้ยืม : มีสมาชิกกู้ยืมเงินจากกองทุนไปแล้ว 10.07 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 86.66 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดในอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยร้อยละ 6.84 ต่อปี กองทุนส่วนใหญ่ได้มีการบริหารการกู้ยืมแล้ว 3-4 รอบ มีจำนวนเงินกู้ยืมหมุนเวียนสะสม 2.80 แสนล้านบาท

1.3 การชำระคืนเงินกู้ : ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าการชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิก จำแนกออกได้ดังนี้ สามารถชำระคืนได้ทั้งหมดร้อยละ 93.6 ชำระได้บางส่วนร้อยละ 3.1 เกรงใจขอผ่อนผันร้อยละ 2.9 และส่วนที่คาดว่าจะชำระคืนไม่ได้ร้อยละ 0.4 จากการสำรวจดังกล่าว สอดคล้องกับบัญชีจ่ายเงินและชำระคืนรายการกองทุนของธนาคาร กล่าวคือมีการชำระเงินกู้คืนในปี 2545 ร้อยละ 93.85 ปี 2546 ร้อยละ 98.03 และปี 2547 ร้อยละ 95.26

1.4 การใช้ประโยชน์จากเงินกู้ยืม : ผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เงินกู้ยืมดังกล่าวประชาชนนำไปใช้ประโยชน์ จำแนกออกได้ดังนี้ ใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การผลิต ค้าขาย และบริการ ร้อยละ 81.3 บรรเทาเหตุฉุกเฉินความเดือดร้อนในครัวเรือน ร้อยละ 14.5 ใช้ชำระหนี้เงินนอกระบบร้อยละ 3.2 และใช้ประโยชน์อื่น ๆ ร้อยละ 1.0

1.5 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุน : จากการประเมินผลประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนที่จัดตั้งและโอนเงินครบ 1 ปีแล้ว จำนวน 73,633 กองทุน ของ สทบ. พบว่า มีกองทุนที่มีมาตรฐานดีเยี่ยม จำนวน 24,902 กองทุน หรือร้อยละ 33.82 มาตรฐานปานกลางจำนวน 46,633 กองทุน หรือร้อยละ 63.33 มาตรฐานที่ต้องปรับปรุง จำนวน 2,098 กองทุน หรือร้อยละ 2.85

2. ผลในด้านเศรษฐกิจและสังคมระดับฐานราก

พบว่านโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้ชุมชนมีการพัฒนารายได้ดีขึ้น ร้อยละ 54.6 และพัฒนาอาชีพดีขึ้นร้อยละ 40.4 และตลอดระยะเวลา 4 ปี ที่ผ่านมากองทุนมีรายได้จากดอกเบี้ย (จากบัญชีรายกองทุนของธนาคาร) รวมจำนวน 15,578 ล้านบาท หรือเฉลี่ย

ปีละ 3,895 ล้านบาท และจากรายได้ดังกล่าวได้มีการจัดสรรเงิน จำนวน 3,349.27 ล้านบาท เพื่อเป็นสวัสดิการของชุมชน โดยแยกเป็นกิจกรรมด้านการพัฒนาส่วนรวม ร้อยละ 43.1 ด้านทุนการศึกษา ร้อยละ 40.1 และด้านฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีช่วยเหลือผู้สูงอายุ คนพิการ การจัดงานศพ และการรักษาพยาบาล ร้อยละ 16.8

3. ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อนโยบายกองทุน

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชาชนเห็นว่า นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบความสำเร็จ ร้อยละ 92.2 และมีความพึงพอใจต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ร้อยละ 95.6

แนวทางและขั้นตอนการพัฒนา

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้วางแนวทางการพัฒนากองทุนออกเป็น 3 ระยะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชน ดังนี้

ระยะที่ 1 (ปี 2544) การจัดตั้งกองทุน เป็นระยะของการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบเงื่อนไข คู่มือการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์และการสร้างจิตสำนึก การเตรียมกลไกพระราชรัฐ ฯลฯ เพื่อเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระยะที่ 2 (ปี 2544 – 2545) การเพิ่มประสิทธิภาพเป็นระยะที่มุ่งเน้น เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนเพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกลไกและโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการเพิ่มศักยภาพคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ การสังเคราะห์บทเรียน การวิจัย การประเมินผล ฯลฯ

ระยะที่ 3 (ปี 2546 – 2547) การสร้างความเข้มแข็ง เป็นระยะของการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการจัดกระบวนการและเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างกองทุนที่ยั่งยืน (การขยายเงินกองทุน การสร้างเครือข่าย และเชื่อมโยงทุนกับสถาบันการเงิน) ตลอดจนการเชื่อมประสานนโยบายอื่น ๆ (สุวิทย์ คุณกิตติ . 2544 : 21-22)

การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง จะต้องร่วมกันเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตามขั้นตอน ดังนี้

1 สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการโดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหารจัดการกองทุนของตนเอง

3. สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการ และบริหารจัดการกองทุน เริ่มจากร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

ประชาชนร่วมกันคัดเลือกคนดีและมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการกองทุนเพื่อบริหารกองทุนของประชาชน

1. เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านหรือชุมชนมาไม่น้อยกว่า 2 ปี
2. เป็นผู้มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
3. เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบเสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ติดการพนัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีประวัติเสียด้านการเงินและยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยรับโทษจำคุก เว้นแต่โทษที่กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกไล่ออก หรือให้ออกจากราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง
9. ไม่เคยถูกให้ออกจากคณะกรรมการกองทุน ด้วยมติของคณะกรรมการหรือมติของสมาชิก (สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ .2544:18)

เลือกสรรคนดีเป็นกรรมการกองทุน

จัดเวทีชาวบ้าน เพื่อเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดังนี้

1. องค์กรประชุมของเวทีชาวบ้าน คือจำนวนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือน ทั้งหมดของหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง
2. ร่วมกันกำหนดวิธีการและดำเนินการเลือกกันเอง
3. เลือกคณะกรรมการกองทุน ในช่วงระยะเวลาที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

4. เลือกคนดีมีความรู้ ประสบการณ์ อีกทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

จัดทำระเบียบข้อบังคับ

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุน และ ประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุน (กติกา) กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

1. ประเด็นที่ต้องเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด คือ

2. วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิก พิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่รายหนึ่งต้องไม่เกินห้าหมื่นบาท

3. ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ยืมไม่เกินหนึ่งปี

4. ประเด็นอื่น ๆ คณะกรรมการกองทุน โดยความเห็นชอบของสมาชิกเป็นผู้ กำหนด

การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อจัดทำระเบียบ/ข้อบังคับ / หลักเกณฑ์/และวิธีการบริหารจัดการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนฯและสมาชิกจะต้องร่วมกันดำเนินการตามกติกาหรือข้อตกลงที่วางไว้ เช่น

1. การรับสมาชิก
2. การระดมทุน
3. การจัดทำระบบบัญชี
4. การจัดระบบตรวจสอบ
5. การมอบหมายภารกิจ ความรับผิดชอบของกรรมการ
6. อื่น ๆ

การขอรับการจัดสรรเงินจากรัฐบาล

เมื่อกองทุนได้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนเรียบร้อยแล้ว สามารถขอรับการจัดสรรเงิน จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง
2. จัดทำแบบขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จาก คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ
3. ขึ้นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด พร้อม

เอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

4. เปิดบัญชีกับธนาคาร

การประเมินความพร้อมกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้ว คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อม ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
3. ความรู้/ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

กองทุน

4. ระเบียบ/ข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน
5. การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน /หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน
6. การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ/ และข้อบังคับของกองทุน
7. การเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุน

การรับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

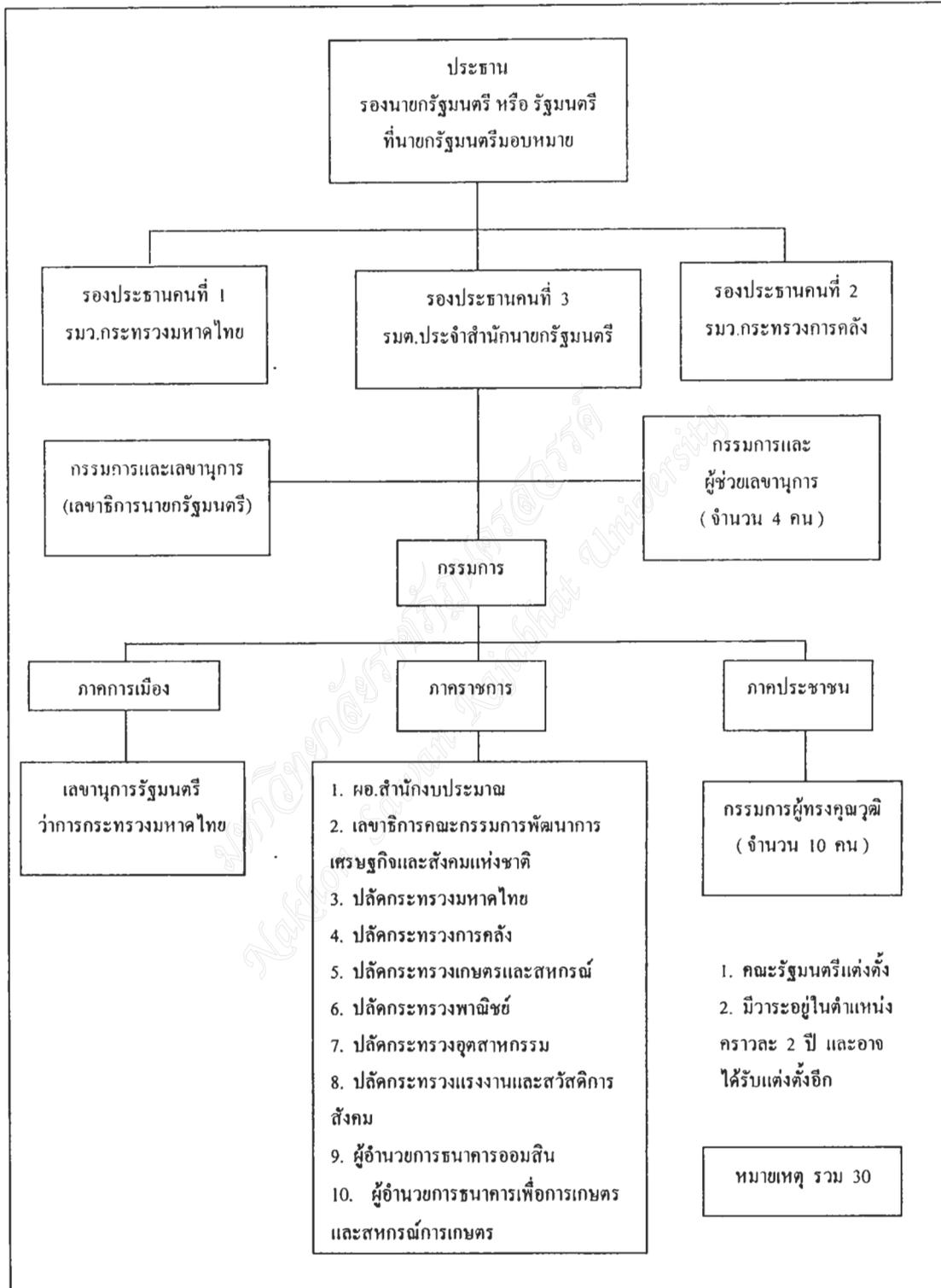
1. สมุดบัญชีเงินฝากของกองทุน
2. มติที่ประชุม ซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคาร ฯ และมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการของกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า
3. ประจําตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

กลไกในการบริหารกองทุน

1. ระดับชาติ

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบช.) มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินงาน
2. สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ

3. คณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และตัวแทนประชาชนเป็นองค์ประกอบ มีหน้าที่ในการปฏิรูประบบราชการ บูรณาการการทำงาน ร่วมกันเพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการชุมชนเมือง

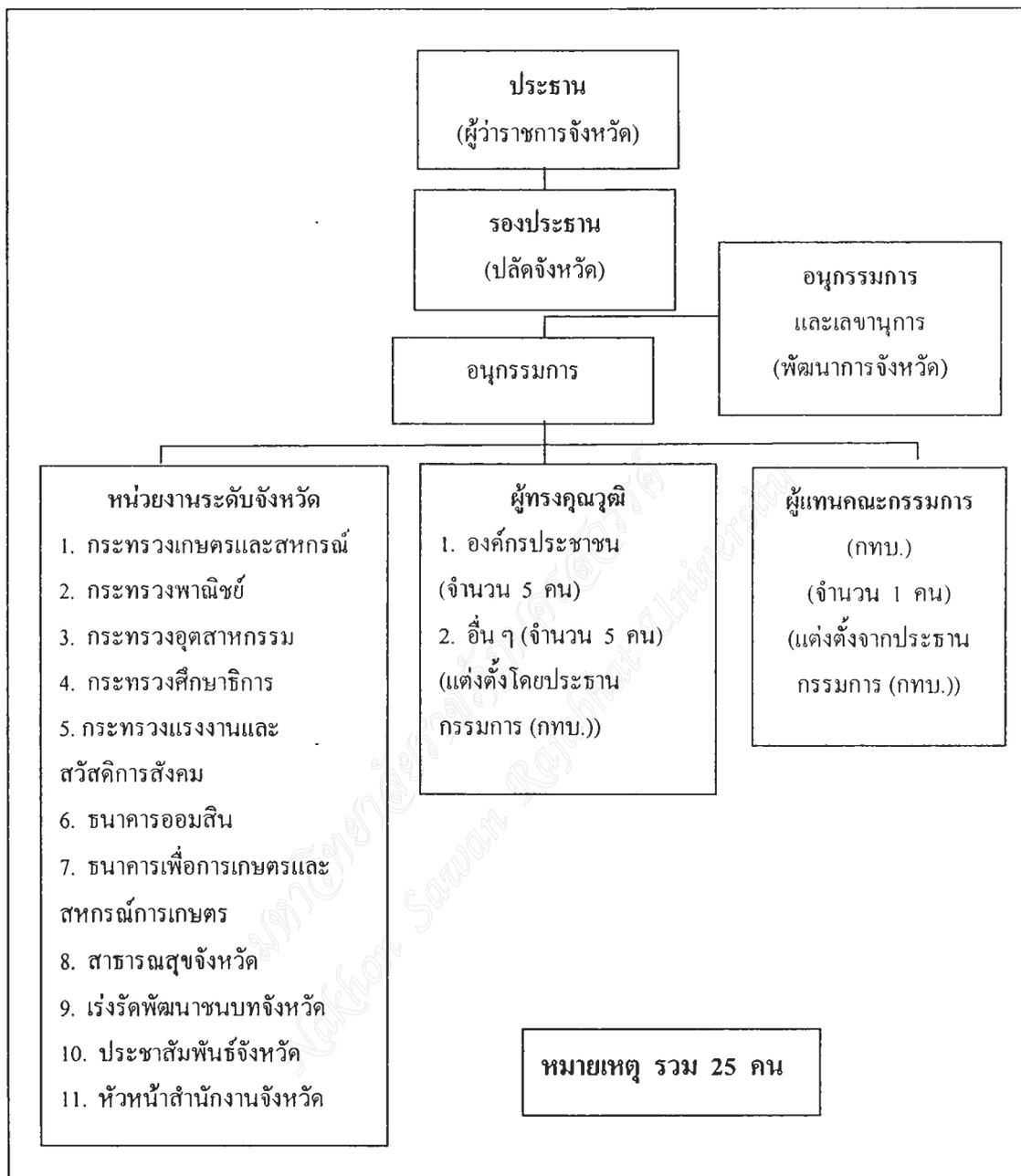
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างคณะกรรมการกองทุนและชุมชนเมืองแห่งชาติ (กทบ.)

ที่มา : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ .(2544 : 2)

2. ระดับจังหวัด

มีคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ และสนับสนุนการเตรียมความพร้อม ติดตาม ตรวจสอบ สนับสนุนด้านวิชาการ และการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ โครงสร้างคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัด มีโครงสร้างดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Nakhon Sawan Rajabhat University

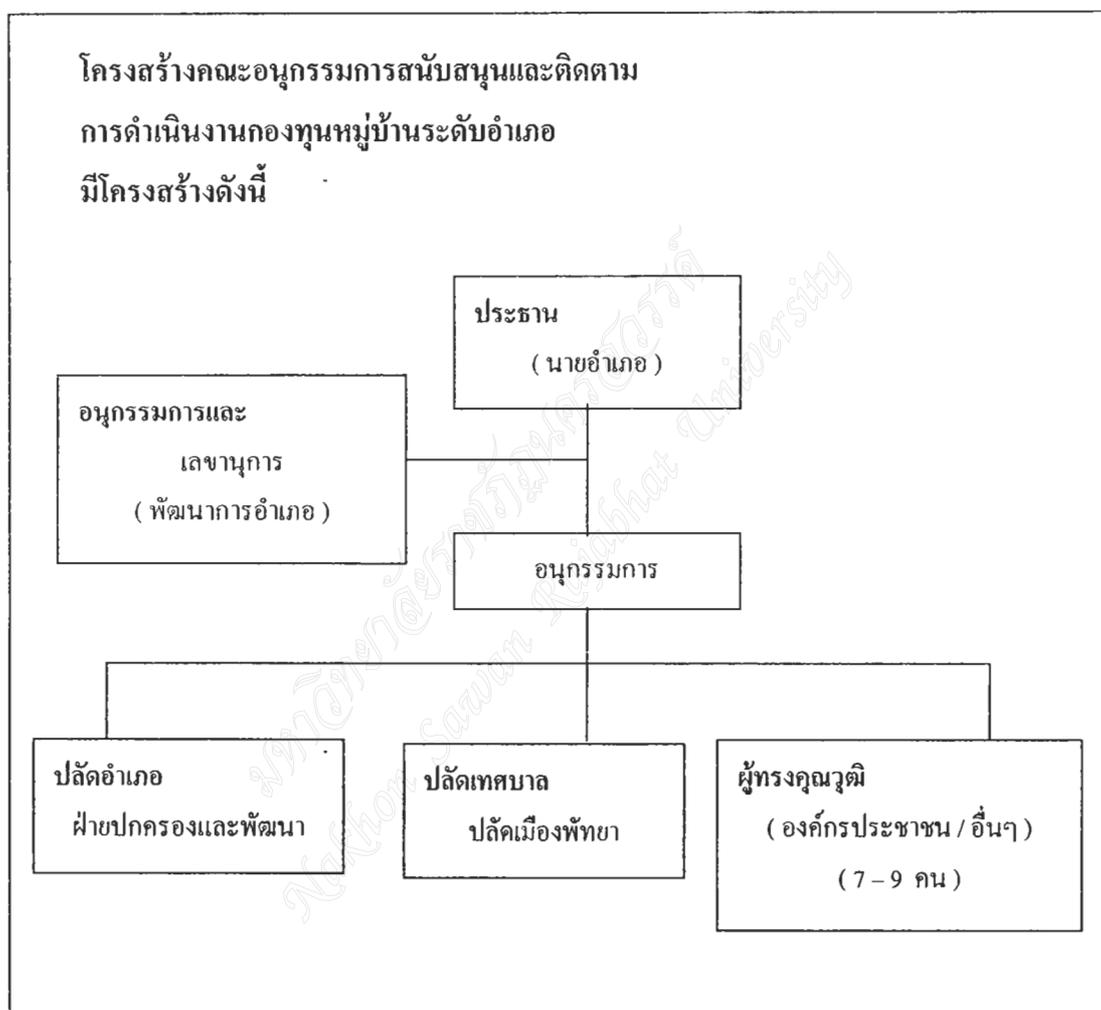

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างคณะกรรมการ ระดับจังหวัด

ที่มา : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ . (2544 : 24)

3. ระดับอำเภอ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับอำเภอ ประกอบด้วยตัวแทนของส่วนราชการต่าง ๆ ในอำเภอ ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุน / ติดตาม / เป็นที่ปรึกษาให้กรรมการระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน

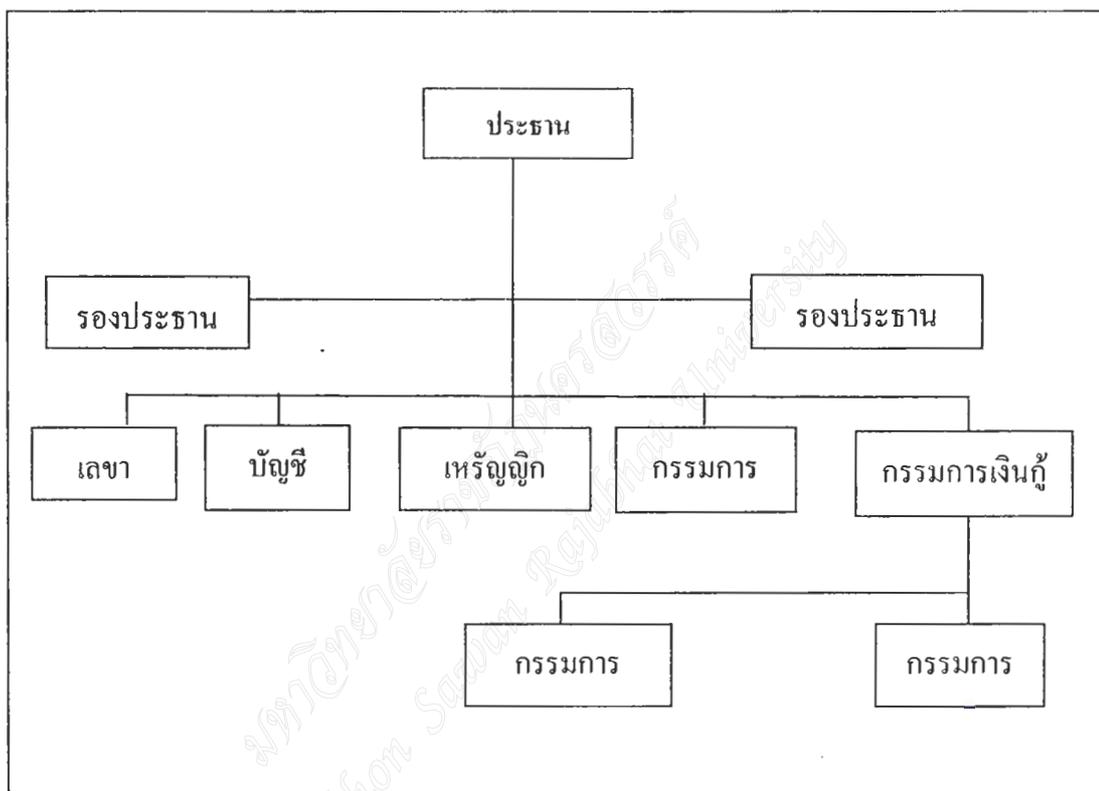
ภาพที่ 2.4 โครงสร้างคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามระดับอำเภอ

ที่มา : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ . (2544 : 25)

4. ระดับหมู่บ้านหรือชุมชน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประกอบด้วยตัวแทนของกลุ่ม องค์กรประชาชน และประชาชนในหมู่บ้าน หรือชุมชนซึ่งได้มาโดยวิธีชาวบ้านเลือกกันเองในหมู่บ้าน หรือชุมชน จำนวน 15 คน

ภาพที่ 2.5 โครงสร้างคณะกรรมการการดำเนินงานระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ที่มา : สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ . (2544 : 26)

หมายเหตุ คณะกรรมการจะมีตั้งแต่ 9 – 15 คน และจะต้องมีผู้หญิงกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการ การเลือกคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งจากสมาชิก

คณะกรรมการบริหารโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติโดยอาศัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีได้ร่างระเบียบเพื่อใช้ในการจัดตั้งควบคุม การบริหารจัดการก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนที่จะรับบริการ และหน่วยงาน องค์กรที่รับผิดชอบในการจัดตั้ง โดยคณะกรรมการยกร่างระเบียบพร้อมนำเสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติใช้ดังต่อไปนี้

ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544

2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและ
บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง
แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และ ชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวดที่ 1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชน
เมือง แห่งชาติ พ.ศ. 2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเห็นควรมี
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
เพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนงานนโยบาย และแผนงานในการจัดตั้ง และบริหาร
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่าง
รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา

(สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ .2545 : 5 – 15)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
แผ่นดิน พ.ศ. 2535 สำนักนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้
ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้
แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

“กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง” หมายความว่า กองทุนในระดับชาติ

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน อีกทั้งชุมชนเมือง ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“หมู่บ้าน” หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

“ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลในเขตปกครองท้องที่พิเศษและชุมชนอื่น ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 5 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ 6 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณเลขาธิการ คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คนให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปีและอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นตำแหน่งตามวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. เป็นบุคคลล้มละลาย
4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นตำแหน่ง
5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงานและออกระเบียบข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ หรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544 ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการและของกองทุน
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

กับการดำเนินงานกองทุน

7. พิจารณาเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหาร และจัดการกองทุน

8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับ นโยบาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน

9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ กองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน รายงานผลการ ปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการ มอบหมาย

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและ บริหาร กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนใน หมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของ ประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วนดังกล่าวเป็นไปอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภา อาศัยอำนาจตามความในข้อ 10 (8) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงออกระเบียบไว้

9 หมวด ดังนี้

หมวด 1 ชื่อความทั่วไป

หมวด 2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 3 คณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 4 คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านจังหวัด

หมวด 5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 6 กองทุนและสมาชิกกองทุน

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

หมวด 8 การทำบัญชีและการตรวจสอบ

หมวด 9 บทเฉพาะกาล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอระเบียบเฉพาะหมวดที่ 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในการกู้ยืมเงินเท่านั้น

หมวด 7 การกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 30 สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ 32 ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบ โดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 33 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 34 ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณีและสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควรให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อลงมติให้ผู้กู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี (สำนักนายกรัฐมตรี . 2544 : 22-25)

ผลจากการดำเนินงาน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมาได้ระยะเวลาหนึ่งก็พบปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการทางคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติจึงได้มีการแก้ไขระเบียบที่ว่าการจัดตั้งและบริหารกองทุนเพื่อให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความเหมาะสมกับพื้นที่ทางคณะกรรมการจึงได้มีการแก้ไขระเบียบที่ว่าด้วยการกู้ยืมดังนี้

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2545

ระเบียบคณะกรรมการ

ข้อ 34 ทวิ ให้คณะกรรมการกองทุนเก็บรักษาหรือเบิกจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินตอบแทนจากผลกำไรตามเงื่อนไขและวิธีการดังต่อไปนี้

1. ดอกเบี้ยและเงินตอบแทนจากผลกำไร ที่เกิดขึ้นจากการนำเงินจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปให้สมาชิกกู้หรือยืมไปลงทุนหรือเพื่อการฉุกเฉิน จะต้องนำเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

2. ให้กองทุนจัดทำงบดุลและงบกำไรขาดทุน ทุกหกเดือน เพื่อจะได้รับทราบผลประกอบการของกองทุนโดยรวม

3. ให้เบิกจ่ายดอกเบี้ยหรือเงินทดแทนจากผลกำไรสะสมที่เกิดขึ้นมาจ่าย หรือนำไปใช้จ่ายและจัดสรรตามเงื่อนไขหรือระเบียบที่แต่ละกองทุนได้กำหนดขึ้น

4. ให้คณะกรรมการกองทุนทำหลักฐานการเบิกถอนดอกเบี้ย หรือเงินตอบแทนจากผลกำไรจากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการเบิกถอน พร้อมหลักฐานแล้วปิดประกาศให้สมาชิกกองทุนได้รับทราบและตรวจสอบ ณ ที่ทำการกองทุน

(สุวิทย์ คุณกิตติ. 2545 : 1-5)

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 / 2545

26 มิถุนายน พ.ศ. 2546

ภายใต้บังคับแห่งข้อ 31 ทวิ การอนุมัติเงินกู้ หรือ เงินยืมฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนอนุมัติเงินกู้ รายหนึ่ง จำนวนไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จากเงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลหรือ บัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) ไปใช้จ่ายเพื่อการฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วน โดยกองทุนหมู่บ้านสามารถเบิกเงินฉุกเฉิน จากบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1) มาเก็บรักษาไว้เป็นเงินสดตามระเบียบข้อบังคับหรือข้อกำหนดของกองทุน โดยวงเงินสดที่เก็บรักษาประจำวัน จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมซึ่งมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด”

ข้อ 7 ให้ยกเลิกข้อความในข้อ 10 ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2545 และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน (สุวิทย์ คุณกิตติ. 2545 : 1-2)

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืม ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือเงินยืม พร้อมเงินตอบแทนจากผลกำไร ให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จ ตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. เงินกู้ หรือ เงินลงทุนทุกประเภท ซึ่งให้กู้หรือยืมจากเงินและดอกเบี้ยหรือผลอันเกิดจากเงินที่ได้รับจากการจัดสรรหรือสมทบจากสำนักงาน ให้ผู้กู้ หรือผู้ยืม ชำระให้แล้วเสร็จภายใน

ในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่ทำสัญญา

2. เงินกู้ หรือ เงินลงทุนทุกประเภท ซึ่งให้กู้ หรือ ยืมจากเงินหรือดอกหรือผลอันเกิดจากเงินกู้ หรือ ยืมจากสถาบันการเงินให้กู้ หรือ ผู้ยืม ชำระคืนตามที่กำหนดไว้ในสัญญา

สมาชิกที่ประสงค์จะชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืมทุกประเภท ต้องไปติดต่อขอชำระคืนเงินกู้หรือเงินยืมทุกประเภทกับคณะกรรมการกองทุน เพื่อตรวจสอบเงินงวด (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ที่จะต้องส่งชำระคืน

ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือเงินยืมทุกประเภท ของสมาชิกให้กับสมาชิก จำนวนสามฉบับ

ให้สมาชิกรับเงิน (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย หรือ เงินยืม และเงินตอบแทนจากผลกำไร) ไปฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ของสมาชิก พร้อมทั้ง ทำหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) มอบไว้กับธนาคารเพื่อให้ธนาคารถอนเงินจำนวนดังกล่าว

ให้ธนาคารถอนเงิน ตามยอดเงิน ซึ่งระบุไว้ในหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) แล้วนำฝากเข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้าน (บัญชีที่ 1)

เมื่อธนาคารรับเงิน และหลักฐานการถอนเงิน (ใบถอนเงิน) จากสมาชิกกองทุนแล้วให้มอบหนังสือแจ้งความประสงค์ในการชำระคืนเงินกู้ หรือ เงินยืม (ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2) ให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกรับไปเก็บไว้เป็นหลักฐานหนึ่งฉบับ และนำไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนตามระเบียบ หรือ ข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน หนึ่งฉบับ เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชี หรือ ดำเนินการในส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ส่วนอีกหนึ่งฉบับ (ฉบับที่ 3) ให้ธนาคารจัดเก็บไว้เป็นหลักฐาน”

ข้อ 8 กองทุนหมู่บ้านสามารถกู้ยืมเงินกับกองทุนหมู่บ้านอื่นได้ เพื่อนำไปให้สมาชิกนำไปลงทุนในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุจำเป็นเร่งด่วนฉุกเฉินได้ตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. กองทุนหมู่บ้านที่ให้กู้และกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้ต้องเรียกประชุมสมาชิกเปิดเวทีประชาคม พร้อมทั้งขอความเห็นชอบจากสมาชิกโดยชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ วงเงินขอกู้เงื่อนไขของสัญญา ตลอดจนประเด็นสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีผู้มาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด และให้มีผู้แทนคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอมาเป็นผู้สังเกตการณ์ด้วย

2. จัดทำสัญญากู้เงิน และมีหนังสือถึงธนาคารที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือให้โอนบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ให้กู้ (บัญชีที่ 1) ไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านที่ขอกู้ (บัญชีที่ 1)

3. มีหนังสือแจ้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภออย่างเป็นทางการทั้งนี้ เพื่อคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ จะได้แจ้งให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด และคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดแจ้งให้สำนักงานได้ทราบเป็นลำดับ หลักเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการ กู้ยืมเงินทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระ ดังนี้

1. สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้ โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้อย่างใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท การอนุมัติเงินกู้ฉุกเฉิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงิน ตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว ให้คณะกรรมการกองทุน แต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญา กู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว การโอนเงินเข้าบัญชีผู้ กู้ ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการ กองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระ ให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไป ส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบให้คณะกรรมการ

กองทุนเพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

6. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาขี้มเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่ง รายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่งหรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

7. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ขี้มเงิน หรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อลงมติให้ผู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ขี้มเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวัน หลังจากวันยกเลิกสัญญาสมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลาสองปี

เพื่อให้การบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนอุดมสุขพัฒนา ซึ่งก่อตั้งขึ้นตามแนวทางนโยบายของรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างนิสัย การอดออม การประหยัด และการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและครอบครัว เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงได้ออกระเบียบของกลุ่มไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

ข้อบังคับ

กองทุนหมู่บ้านชุมชนอุดมสุขพัฒนา เทศบาลนครสวรรค

อำเภอเมืองนครสวรรค จังหวัดนครสวรรค

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านชุมชนอุดมสุขพัฒนา อำเภอเมืองนครสวรรค จังหวัดนครสวรรค ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัย การอดออม เสียสละ เอื้ออาทร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรที่จะกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชุมชนอุดมสุขพัฒนาไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อที่ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนชุมชนอุดมสุขพัฒนา” เทศบาลนคร นครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อที่ 2. ที่ตั้งของกองทุน 383 / 12 หมู่ที่ 10 ต. นครสวรรค์ตึก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000 โทรศัพท์ 056- 333066

ข้อที่ 3. ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนชุมชนอุดมสุขพัฒนาหมู่ที่ 10 ต. นครสวรรค์ตึก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการทั้ง 15 คนและที่ประชุมไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 คราวเรือน ร่วมกันเป็นหมู่บ้านตามระเบียบนี้

“ชุมชน” หมายความว่า ชุมชนอุดมสุขพัฒนาหมู่ที่ 10 ต. นครสวรรค์ตึก อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนชุมชน จำนวน 15 คนของชุมชน อุดมสุขพัฒนา เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

“สำนักงาน” หมายความว่า ที่ตั้ง ของกองทุนชุมชนอุดมสุขพัฒนาพัฒนา เทศบาลนคร นครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

“ครัวเรือน” หมายความว่า ครอบครัวตามทะเบียนบ้าน อันประกอบไปด้วย บิดา มารดา สามี ภรรยา บุตรและญาติพี่น้อง อยู่ร่วมกันหรืออาศัยร่วมกันแต่หลังคาเรือนแยกออกจากกัน ให้เจ้าของทะเบียนบ้านรับรองตามความเป็นจริง

“หัวหน้าครัวเรือน” หมายความว่า หัวหน้าครัวเรือน หรือบุคคลในครอบครัวซึ่งหัวหน้า ครัวเรือนมอบหมายเป็นหนังสือให้เป็นผู้แทนในครอบครัว

“หุ้น” หมายความว่า เป็นการออกรูปแบบหนึ่งตามมูลค่าคิด 100 บาท / หุ้น

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝาก ไม่ต่ำกว่าเท่าไรก็ตามแต่จะ ตกลงกัน โดยถือเป็นเงินสะสม และจะถอน หรือปิดบัญชีก็ต่อเมื่อพ้นจากการเป็นสมาชิกตาม ระเบียบที่กำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า ครอบครัวในชุมชนอุดมสุขพัฒนาพัฒนา เทศบาลนครนคร นครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุน

“ที่ประชุม” หมายความว่า ที่ประชุมสามัญประจำปี หรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ

ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

หมวดที่ 2

วัตถุประสงค์ แหล่งที่มา

ข้อที่ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อ สร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน
อุดมสุขพัฒนาพัฒนา เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้นรายเดือน และเงินรับฝาก
- (3) เพื่อให้บริการกู้ยืมเงินแก่สมาชิกในกลุ่ม ไม่เสียดอกเบี้ยมากกว่าความเป็นจริง
- (4) เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม 4 ประการ
 - 4.1. เป็นคนมีความซื่อสัตย์
 - 4.2. เป็นคนไม่เห็นแก่ตัว
 - 4.3. เป็นคนไม่มัวเมาในอบายมุข
 - 4.4. เป็นคนรู้จักสามัคคี
- 5) เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 4 ประการ
 - 5.1 เป็นคนเก่งเรียน ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ
 - 5.2 เป็นคนเก่งคิด คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาได้ทันที่
 - 5.3 เป็นคนเก่งงาน ขยันทำงาน และมีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
 - 5.4 เป็นคนเก่ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน
- (6) เพื่อให้มีการสร้างงานในหมู่บ้าน เพื่อให้ขยายออกไป เป็นที่ยอมรับของคนใน
ชุมชน
- (7) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เข้าใจ และสามารถแก้ไขได้ตัวตัวเอง
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- (8) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้หมู่บ้านตนเอง เพื่อนำไปสู่รากฐานด้านล่างของ
ประเทศต่อไป
- (9) เพื่อให้ชาวบ้านรู้จักการถือฤกษ์ประ โยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน ในกรณีที่ไม่
สามารถหาหลักทรัพย์ไปค้ำประกันหาเงินทุนมาประกอบอาชีพ
- (10) เพื่อให้หมู่บ้านรู้จักกำหนดอนาคตตนเองด้วย “ คุณค่า” และ “ภูมิปัญญา”
พร้อมความสามัคคี

ข้อที่ 5. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วย

- (1) เงินที่รับจากการจัดสรรจากคณะกรรมการและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (2) เงินที่กู้ยืมมาจากหน่วยงานอื่น เช่น ธนาคารออมสิน เป็นต้น

- (3) ดอกเบี้ยจากการกู้ยืม และธนาคารออมสิน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิกในหมู่บ้าน
- (5) เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
- (6) เงินค่าหุ้นของสมาชิก
- (7) เงินกองทุนหมุนเวียนที่ ทางเทศบาลสนับสนุน
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือภาวะติดพัน

อื่นใด

ข้อที่ 6. ให้คณะกรรมการทั้ง 15 คน แต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามในการเบิกจ่ายจำนวน 3 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประธาน
2. รองประธาน
3. เภรัญญิกกองทุนชุมชนอุดมสุขพัฒนา โดยการเบิกจ่ายได้เพียง 2 ใน 3 เท่านั้น ใช้ชื่อ บัญชีว่า “ ออมทรัพย์กองทุนชุมชนอุดมสุขอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” และให้ธนาคารโอนเงินจากบัญชี“ ออมทรัพย์กองทุนชุมชนอุดมสุขอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ตามคำสั่งของคณะกรรมการกองทุนชุมชนให้กับสมาชิกของกลุ่ม

ข้อที่ 7. ธนาคารต้องโอนเงินเข้าบัญชีของสมาชิกผู้กู้ภายในระยะเวลา 30 วัน นับจากวันที่ที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการกองทุน

ในกรณีที่คณะกรรมการไม่สามารถอนุมัติเงินกู้ และแจ้งกับธนาคารให้โอนเงินให้สมาชิกผู้ได้ให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินอีก 15 วัน

ข้อที่ 8. ให้การอนุมัติอนุมัติของคณะกรรมการในการกู้ยืมของสมาชิกกลุ่ม ต้องพิจารณา ดังนี้

- 1.ความพร้อม ความสนใจ และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้านและแสดงออกอย่างชัดเจนในการนำกองทุนไปใช้ประโยชน์กับตนเองและครอบครัว
2. ความพร้อมด้านประสิทธิภาพ อาชีพ ที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชีพและความเป็นไปได้ในสถานการณ์ปัจจุบันของครอบครัวและทั่วไป
- 3.สอดคล้องกับนโยบายของเศรษฐกิจชุมชน

ข้อที่ 9. คณะกรรมการกองทุนชุมชนสามารถยกเลิกสัญญาได้ทันที ที่ผิดระเบียบของการกู้ยืม ไม่ว่าจะประการใดทั้งสิ้น พร้อมทั้งชดใช้ตามกฎหมายระเบียบทุกประการ

หมวดที่ 3

คณะกรรมการสนับสนุนและให้คำปรึกษาการดำเนินงานกองทุนชุมชนอุดมสุข

เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อที่ 10. ให้คณะกรรมการสนับสนุนและให้คำปรึกษา ประกอบด้วย

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก
2. พัฒนาการประจำตำบลนครสวรรค์ตก
3. ผู้อำนวยการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลนครสวรรค์ตก
4. หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลนครสวรรค์ตก
5. ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ที่ได้รับการคัดเลือกจากการประชุม หรือประชุมใหญ่
สามัญ และประชุมวิสามัญประจำปี

ข้อที่ 11. คณะอนุกรรมการสนับสนุน มีอำนาจดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนชุมชนอุดมสุข

เทศบาลนครนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามแนวทางของระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2545

2. ช่วยสนับสนุนและพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคณะกรรมการเงินกองทุนหมุนเวียนชุมชนอุดมสุข เทศนคร นครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พร้อมทั้งสมาชิกทุกคน ทั้งด้านวิชาการ และ อาชีพ

3. ให้คำแนะนำปรึกษาด้านการจัดทำโครงการเพื่อรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ อาชีพ และวิชาการ แก่คณะกรรมการกองทุนชุมชน และสมาชิกทุกคนของชุมชนอุดมสุข

หมวดที่ 4

คณะกรรมการกองทุนชุมชนอุดมสุข เทศบาลนครสวรรค์

อำเภอเมืองนครสวรรค์

ข้อ 12 คณะกรรมการกองทุนชุมชนอุดมสุข เทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ต้องมีจำนวน 15 คน ต้องมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกและจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารกองทุน โดยครั้งแรกต้องมาจากการคัดเลือกของการประชุมหมู่บ้าน 3 ใน 4 คราวเวียนทั้งหมดและต้องมีคุณสมบัติตามข้อ

13 หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกกรรมการกองทุนนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนออก

ข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ 13 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) เป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจริงและติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

(2) เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์ เป็นต้นไป

(3) ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

(4) จะต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(5) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่กระทำโดยประมาท

(6) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดความผิด แต่รอกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

(7) ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

(8) ไม่เป็นผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

(9) ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุน ข้อ 16 (3) และ (4) 7

ข้อ 14 คณะกรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่ง คราวละ 2 ปี

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนคณะกรรมการกองทุน ที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 12 ภายในระยะเวลา 30 วัน

ข้อ 15 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการกองทุนจะพ้นจากตำแหน่งได้ต่อเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(3) คณะกรรมการกองทุนมีมติให้ออก ด้วยคะแนนเสียงเกินกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น

(4) ที่ประชุมของสมาชิกมีมติให้ออก ด้วยคะแนนเสียงที่เกินกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

(5) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 13 (4) (5) (6) (7)

(6) คณะกรรมการให้ออก เนื่องจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 13

(7) เมื่อพบว่ากรรมการนั้นทุจริต หรือกระทำความผิด

ข้อ 16 ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะกรรมการกองทุนอาจแต่งตั้งบุคคลจากสมาชิกเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการกองทุนแทนก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับตำแหน่งดังกล่าวแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกัน เพื่อเป็นประธาน รองประธาน เหนรัญญิก และเลขานุการ

การประชุมคณะกรรมการกองทุน จะต้องมีการมาประชุมเกินครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุม หรือไม่อาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่มาประชุม หรือไม่อาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในการประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งจะให้เสียงหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงขึ้นเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเพื่อเป็นเสียงชี้ขาด

กรรมการกองทุนผู้ใดที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าประชุมในเรื่องนั้น

ข้อ 17 คณะกรรมการกองทุนจะมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารจัดการกองทุนรวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินทุน ให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น และที่มีอยู่แล้วให้สอดคล้องและเกื้อกูลกันกับกองทุนที่มีอยู่ในชุมชน

(2) ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารของทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

(3) รับสมัครสมาชิก และจัดทำทะเบียนของสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กร หรือปัจเจกบุคคล ในหมู่บ้านชุมชนอุดมสุข เทศบาลนครสวรรค์ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

(4) สํารวจและจัดทําข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้าน ตลอดจนสํารวจและจัดทําข้อมูลดังกล่าวของกองทุนที่มีอยู่แล้ว

(5) พิจารณาให้กู้เงินตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กองทุนกำหนด

(6) ทํานิติกรรมสัญญาหรือคํานินการเพื่อกําหนดเงื่อนไข ที่เกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุนหมู่บ้าน

(7) จัดหรือประชุมสมาชิกตามที่กำหนด หรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจํานวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของสมาชิกทั้งหมด ลงลายมือชื่อในหนังสือร้องขอ และจะต้องคํานินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่รับคําร้องขอ

(8) จัดทําบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรรดอกผล ผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกิดขึ้น ที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือชุมชนเมือง คืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มจํานวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้มีหนังสือคําสั่ง เนื่องจากไม่ปฏิบัติตามการบริหารกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบ หรือข้อบังคับที่กองทุนได้กําหนดไว้

(9) จัดให้มีการบริการแก่สมาชิกในด้านต่างๆ คือ

- ความรู้วิชาการและเทคโนโลยี
- ข้อมูล ข่าวสาร การผลิต และการตลาด
- ส่งเสริมภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- จัดหาปัจจัยพื้นฐาน
- การส่งเสริมและสวัสดิภาพแก่สมาชิกและครอบครัว

(10) รักษาผลประโยชน์ของกองทุนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

(11) คํานินการในเรื่องสมาชิกออกจากกองทุน

(12) คํานินการในเรื่องจ่ายคืนจํานวนเงินของสมาชิกที่ลาออกจากกองทุน

(13) จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน

(14) กําหนดระเบียบต่างๆ ของกองทุน

(15) พิจารณาคํานินการเรื่องเรียกประชุมใหญ่

(16) จัดทํางบดุลเพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ กับจัดทำรายงานกิจการประจำปี เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล

(17) ตรวจสอบ ควบคุม แนะนำ รวมทั้งช่วยเหลือสมาชิกของกองทุนให้เป็นไปด้วยดี และได้ผลสมความมุ่งหมาย

(18) คู่มือการรับจ่ายเงิน และการรักษาเงินกองทุน กับทั้งเรียกและตรวจสอบบัญชี ใบสำคัญ และเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน ตลอดจนเงินสดของกองทุนให้ถูกต้อง

(19) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีที่เกี่ยวกับกิจการของกองทุน หรือ ประนีประนอมยอม ความหรือมอบข้อพิพาทให้อัยการโตตุลาการพิจารณา

(20) การมอบหมายให้ทำการแทน ในการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่ง หรือหลายคนทำการแทนก็ได้

(21) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการกองทุนชุมชนได้กำหนดหรือ มอบหมายให้

หมวดที่ 5

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนชุมชนอุดมสุข เทศบาลนครสวรรค์

อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อ 18 ประธานกรรมการกองทุนจะมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุนชุมชน
- (2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนชุมชน
- (3) แต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนชุมชน เพื่อพิจารณาการปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 19 เสร็จบัญชีกองทุน มีหน้าที่รวบรวม จัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของ กองทุนจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมรายรับ รายจ่ายอย่างรอบคอบ

ฯลฯ

ข้อ 20 เลขานุการกองทุน จะมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุม คณะกรรมการกองทุนและจัดบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานการดำเนินงานกองทุน

ฯลฯ

ข้อ 21 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่จัดทำเอกสารและให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงาน อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

ข้อ 22 คณะกรรมการกองทุนจะต้องประชุมอย่างน้อยปีละครั้ง ถ้ามีความจำเป็นจะเรียก ประชุมวิสามัญก็ได้ แต่ต้องมีคณะกรรมการมาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง จึงจะประชุมได้ ฯลฯ

หมวดที่ 6

เงินยืมกองทุนชุมชนอุดมสุข เทศบาลนครสวรรค์

อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ข้อ 23 ประเภทเงินกู้ยืม จะแบ่งออกเป็นสามประเภท คือ ประเภทสามัญ และประเภทฉุกเฉิน

ก. กู้ประเภทสามัญ เป็นการกู้ประจำปี เพื่อพัฒนาอาชีพหรือเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว เพื่อแก้ปัญหาในด้านเศรษฐกิจ

(1) ทำการเกษตรประเภทเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ เป็ด ไก่

(2) ประเภทอุตสาหกรรมภายในครอบครัว ได้แก่ หล่อพระ ทำขนมขาย ทำอาหาร ฯลฯ

(3) ประเภทช่าง ได้แก่ ซ่อมอุปกรณ์ทำประตูหน้าต่าง ช่างทาสี ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างซ่อมรถมอเตอร์ไซด์ ฯลฯ

ข. กู้ฉุกเฉินในระยะสั้น กำหนดภายใน 4 เดือน เช่น

(1) เกิดอุบัติเหตุ

(2) บุคคลในครอบครัวเจ็บป่วย

(3) อื่น ๆ ที่จำเป็น

(4) อุทกภัย ไฟไหม้

(5) เร่งด่วน เช่น การศึกษา ตาย คลอดบุตร

ข้อ 24 การอนุมัติเงินกู้สมาชิกจะขอกู้เงินตามข้อ 17 (1) – (6) จะต้องทำโครงการแสดงรายละเอียด วัตถุประสงค์ในการขอกู้ ข้อใดข้อหนึ่งให้ชัดเจน

ข้อ 25 การกู้เงินประเภทสามัญ คณะกรรมการกองทุนจะต้องตรวจดูโครงการก่อนอนุมัติคนหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท ถ้ารายใดขอกู้เงินเกิน 20,000 บาท ต้องเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมดมาประชุมเพื่อให้สมาชิกวินิจฉัย แต่ต้องไม่เกิน 50,000 บาท

การกู้เงินฉุกเฉิน คณะกรรมการจะอนุมัติให้กู้ได้ คนหนึ่งต้องไม่เกิน 20,000 บาท โดยคณะกรรมการมอบอำนาจให้ประธานกองทุนหมู่บ้านอนุมัติได้

ข้อ 26 ต้องทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทไว้กับคณะกรรมการกองทุน ตามแบบเงื่อนไขที่ได้กำหนดไว้

ข้อ 27 หลักประกันเงินกู้สามัญ จะใช้สมาชิกค้ำประกัน 2 คน และต้องได้รับความยินยอมจากสามี ภรรยา เงินกู้ฉุกเฉินใช้สมาชิกค้ำประกัน 1 คน

ข้อ 28 ต้องส่งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้สามัญภายใน 1 ปี นับตั้งแต่วันทำสัญญา

ข้อ 29 จะต้องใช้หลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้โดยไม่ใช่มนุษย์ได้ การตีราคาหลักทรัพย์ให้เป็นไปตามราคาประเมิน โดยอนุมัติให้ 80% ของราคาทรัพย์สินแต่ไม่เกินวงเงินที่ขอกู้

ข้อ 30 สมาชิกที่กู้เงินสามัญไป แล้วไม่สามารถจะส่งเงินคืนคืนได้หมด ต้องแจ้งให้คณะกรรมการกองทุนทราบล่วงหน้าก่อนกำหนด 30 วัน เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาผ่อนผันเปลี่ยนแปลงสัญญาเงินกู้ แต่ต้องส่งดอกเบี้ยครบเพื่อป้องกันการถูกปรับตามระเบียบ ถ้าสมาชิกไม่แจ้งล่วงหน้าจะถูกปรับร้อยละ 0.50 บาทต่อวัน

ข้อ 31 อัตราดอกเบี้ย คณะกรรมการกองทุนตกลงร้อยละ 1 ต่อเดือนส่งทุกเดือน

ข้อ 32 สมาชิกที่ส่งเงินคืนไม่ครบ จะขอกู้สามัญใหม่ จะกู้ได้ไม่เกิน 20,000 บาทรวมทั้งที่ค้างเก่าด้วย

ข้อ 33 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

- (1) เงินปันผลจ่ายคืนร้อยละ 10
- (2) เงินค่าตอบแทนกรรมการร้อยละ 15
- (3) เงินสาธารณะประโยชน์ร้อยละ 10
- (4) เงินทุนสำรองสมทบกองทุนร้อยละ 30
- (5) เงินค่าวัสดุเอกสารสำหรับกองทุนร้อยละ 15
- (6) เงินทุนการศึกษาร้อยละ 10
- (7) ค่าประกันความเสี่ยง 10

ข้อที่ 34 คณะกรรมการกองทุนจะทำบัญชีเงินฝาก บัญชีค่าใช้จ่ายกองทุน 3 เดือนต่อครั้ง จะตีประกาศไว้ที่เปิดเผย ที่ทำการกลุ่ม

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. รายรับและรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

หมวดที่ 7

การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ข้อที่ 35 คณะกรรมการกองทุนต้องจัดทำบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการ เพื่อให้ทราบถึงผลความก้าวหน้าฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ

คณะกรรมการกองทุนต้องจัดให้มีระบบการตรวจสอบภายใน เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเงิน การบัญชี และการพัสดุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นหลัก

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ตรวจสอบกองทุน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการกองทุน และดำเนินงานของกองทุนตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้

ให้กรรมการมอบอำนาจ ความสะดวกในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกองทุนอย่างเต็มที่

ข้อที่ 36 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำรายงานการเงินตามแบบที่กำหนด และให้ผู้ตรวจสอบบัญชีที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไร - ขาดทุน และงบดุล ภายในระยะเวลา 30 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของทุกปี

ผู้ตรวจสอบบัญชีจะทำหน้าที่ประเมินการใช้จ่าย และทรัพย์สินของกองทุนโดยแสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะห์ ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะในการตรวจสอบว่าการใช้จ่ายเงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และตรงตามเป้าหมายหรือไม่ พร้อมทั้งจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ต่อสมาชิกและตีพิมพ์ประกาศในที่เปิดเผย หรือที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน

ให้ผู้ตรวจสอบบัญชีอยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะมีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบคนใหม่ในที่ประชุมใหญ่สามัญคราวต่อไป

ผู้ตรวจสอบบัญชีมีสิทธิเข้าร่วมประชุมและสามารถออกความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้แต่ไม่มีสิทธิออกเสียง

การพ้นตำแหน่งเมื่อที่ประชุมใหญ่สามัญได้พิจารณาวินิจฉัยรายงานของผู้ตรวจสอบบัญชีแล้ว ให้ถือว่าผู้ตรวจสอบบัญชีเป็นอันพ้นจากตำแหน่ง และให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีประจำปีต่อไป ผู้ตรวจสอบบัญชีที่พ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งใหม่ก็ได้

ข้อที่ 37 ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านประชุมใหญ่สามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือถ้ามีเหตุจำเป็นจะเรียกประชุมวิสามัญก็ได้

หมวดที่ 8

สมาชิกภาพ

ข้อที่ 38 สมาชิก สมาชิกนั้นคือ

1. ผู้ลงชื่อในใบสมัครสมาชิกกองทุน และเป็นหัวหน้าครอบครัว หรือได้รับมอบอำนาจหัวหน้าครอบครัวเป็นลายลักษณ์อักษร
2. ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ
3. บุคคลที่อยู่ในครอบครัวของสมาชิก ถ้ายังไม่บรรลุนิติภาวะ ก็ให้เป็นสมาชิกเป็นสมทบได้

ข้อที่ 39 คุณสมบัติ และลักษณะของสมาชิก

1. เป็นบุคคลธรรมดา มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ
2. เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมาย และมีกิจการหรือภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่หมู่บ้าน 10 ไม่น้อยกว่า 180 วัน (6 เดือน)

3. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

4. ถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมด

ข้อที่ 40 การนับเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับจะต้องยื่นใบสมัครตามแบบที่กำหนดไว้ถึงคณะกรรมการกองทุน

1. เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่พอใจว่า ผู้สมัครนั้นมีคุณสมบัติ และลักษณะที่ถูกต้องตามข้อที่ 40 และเข้าใจความในข้อบังคับของกลุ่มกองทุนได้โดยตลอดและเห็นสมควรรับเป็นสมาชิกได้ ก็แจ้งให้ผู้สมัครนั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นดังกล่าวแล้วจึงถือว่าเป็นสมาชิกกองทุน

2. กรณีที่บุคคลไม่สามารถเป็นสมาชิกได้ตามข้อบังคับเนื่องจากขาดคุณสมบัติในข้อ 40 ก็ให้รับเป็นสมาชิกสมทบได้ และมีสิทธิตามที่ประชุมใหญ่

3. สมาชิกสมทบจะต้องเข้ากลุ่มกิจกรรมเพื่อรับการสนับสนุนจากกองทุน

4. สมาชิกสมทบซึ่งอยู่ในกองทุนไม่สามารถออกเสียงลงมติในที่ประชุมใหญ่ได้

5. สมาชิกสมทรมีสิทธิกู้เงินจากกองทุนได้

ข้อที่ 41 การปฏิบัติตามข้อบังคับ สมาชิกจะต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ และมติที่ประชุมใหญ่กองทุน

ข้อที่ 42 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า สมาชิกใหม่จะต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้กองทุนคนละ 40 บาทในวันลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก ยกเว้นสมาชิกสมทบไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า สำหรับค่าธรรมเนียมแรกเข้า ให้ถือเป็นรายได้ของกองทุนสมาชิกจะเรียกคืนไม่ได้

ข้อที่ 43 การใช้สิทธิในฐานะสมาชิก สมาชิกจะต้องลงลายมือในทะเบียนสมาชิกกับทั้งชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าหุ้น ให้แล้วเสร็จตามที่คณะกรรมการดำเนินการได้กำหนดเมื่อได้ปฏิบัติดังนี้แล้ว จึงจะมีสิทธิในฐานะสมาชิกได้ และสมาชิกสามารถตรวจสอบและยื่นฟ้องกรรมการได้ในกรณีที่พบว่าทุจริต

ข้อที่ 44 การเปลี่ยนชื่อ สัญชาติ หรือที่อยู่ สมาชิกคนใดเปลี่ยนแปลงชื่อ สัญชาติ หรือที่อยู่ จะต้องแจ้งให้กองทุนทราบโดยเร็ว

ข้อที่ 45 การขาดจากสมาชิกภาพ เหตุที่สมาชิกขาดจากสมาชิกภาพจะมีดังนี้

1. ตาย

2. ลาออกจากกองทุน ตามข้อ 46

3. ขาดคุณสมบัติ และลักษณะตามข้อ 39

4. ถูกให้ออกจากกองทุน ตามข้อ 47

ข้อที่ 46 การลาออกจากกองทุน สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สิน อยู่ต่อกองทุนในฐานะผู้กู้ หรือผู้ค้ำประกันเงินกู้ อาจจะลาออกจากกองทุนได้ โดยจะแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาอนุญาต และให้ขาดจากสมาชิกภาพ ในวันที่คณะกรรมการดำเนินอนุญาต

1. กรณีใดๆ ซึ่งกองทุนต้องเรียกคืนเงินกู้
2. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีกำหนดโทษลหุโทษ หรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

3. จงใจที่ฝ่าฝืนกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือมติที่ประชุมใหญ่ของกองทุน หรือประพฤติ หรือกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เห็นว่าไม่ซื่อสัตย์สุจริต หรือเป็นปรปักษ์ หรือเสื่อมเสียต่อกองทุนไม่ว่าโดยการกระทำใดๆ เมื่อคณะกรรมการกองทุนได้สอบสวนพิจารณาปรากฏว่าสมาชิกมีเหตุใดๆ ดังกล่าวมาข้างต้น และได้มติให้สมาชิกออก โดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด แล้วก็เป็นอันถือว่าสมาชิกนั้น ถูกให้ออกจากกองทุน

ข้อที่ 48 การจำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกออกจากกองทุนไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้จำหน่ายชื่อออกจากทะเบียนสมาชิก แล้วเสนอเรื่องที่ลาออกในที่ประชุมใหญ่ คราวถัดไป ทราบโดยเฉพาะการให้ออกต้องชี้แจงเหตุผลด้วย ให้คณะกรรมการกองทุนแจ้งเรื่องสมาชิกออกให้จำหน่ายงานที่เกี่ยวข้องด้วย

ข้อที่ 49 การชำระหนี้สินของสมาชิกออกจากกองทุน สมาชิกที่ออกจากกองทุนไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ หากมีหนี้สินของตนต้องรับผิดชอบต่อกองทุนโดยตรง ต้องชำระหนี้สินนั้น โดยสิ้นเชิงทันที ในการนี้กองทุนจะต้องจ่ายแก่สมาชิกนั้น เพื่อชำระหนี้สินดังกล่าวได้

หมวดที่ 9

หุ้น / ทุน

ข้อที่ 50 กองทุนอาจหาทุน เพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. เงินฝาก
2. เงินบริจาคอื่นๆ
3. เงินกู้จากแหล่งเงินทุน

ข้อที่ 51 การออกหุ้น กองทุนสามารถออกหุ้นโดยไม่จำกัดจำนวน มีมูลค่าหุ้นละ 100 บาท สมาชิกเท่านั้นที่ถือหุ้นกองทุนได้

ข้อที่ 52 การถือหุ้น สมาชิกสามารถถือหุ้นในกองทุนได้ดังนี้

1. ถือหุ้นเมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิกคนละ 1 หุ้นและต้องชำระเต็มมูลค่าหุ้นในคราวเดียว ภายในเวลาที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

2. นอกจากถือหุ้นตาม ข้อ 1 แล้วสมาชิกย่อมจะถือหุ้นเพิ่มได้ไม่ว่าในเวลาใดๆ โดยชำระเต็มมูลค่าหุ้นในคราวเดียว

เมื่อรวมหุ้นที่สมาชิกแต่ละคนถือตาม ข้อ 1 และ ข้อ 2 แล้วจะต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดในกองทุน

ข้อที่ 53 การยกคืนค่าหุ้นของสมาชิก ภายใต้ข้อบังคับ 49 เมื่อสมาชิกออกจากกองทุนไม่ว่าเพราะเหตุใดๆ ตามข้อ 45 กองทุนจะจ่ายค่าหุ้นซึ่งสมาชิคนั้นมีอยู่ในกองทุนคืนให้ การจ่ายคืนค่าหุ้นดังกล่าวกองทุนจะจ่ายค่าหุ้นของสมาชิกเพียงเท่าจำนวนหุ้นที่สมาชิกลงไว้กับกองทุนไม่สามารถเรียกเงินปันผลภายหลังได้

หมวดที่ 10

การประชุม

ข้อที่ 54 การนัดประชุมใหญ่ คณะกรรมการกองทุนจะต้องแจ้งเป็นหนังสือ โดยที่กำหนดวันเวลา สถานที่ ระเบียบวาระการประชุมใหญ่ให้สมาชิกทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน

ข้อที่ 55 การประชุมใหญ่

1. ให้คณะกรรมการกองทุนนัดสมาชิกเพื่อมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายใน 90 วัน นับแต่วันที่จดทะเบียนกองทุน เพื่อมอบหมาย การตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ กองทุน

2. ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่สามัญครั้งต่อไป อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีกองทุน

ข้อที่ 56 การประชุมใหญ่วิสามัญ นอกจากการประชุมใหญ่สามัญคณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้สุดแต่เห็นสมควร

ข้อที่ 57 องค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การประชุมใหญ่ของกองทุนจะต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อที่ 58 การลงคะแนนเสียง และการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมใหญ่สมาชิกหนึ่งคนแม้จะถือหุ้นเท่าไรก็ตาม ให้มีเสียงในการลงคะแนนเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อที่ 59 ภายใน 1 ปี นับแต่การใช้ระเบียบการนี้ ซึ่งบังคับให้คณะกรรมการหมู่บ้าน ประเมิน ดำเนินการตามระเบียบการนี้ เห็นว่าข้อใดควรแก้ไข หรือเพิ่มเติมข้อบกพร่อง ให้คณะกรรมการแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อที่ 60 ให้คณะกรรมการกองทุนชุมชนเป็นผู้รักษาระเบียบการนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2545

เปี้ยก สุขสว่าง

(นายเปี้ยก สุขสว่าง)

ประธานคณะกรรมการกองทุนอุดมสุข

แนวทางการพิจารณาให้เงินกู้ยืม ชุมชนอุดมสุขพัฒนา

หลักเกณฑ์การพิจารณา มี 5 ประการ คือ

1. ประวัติและอุปนิสัย เป็นคนซื่อสัตย์ รักษาคำพูด ขยันหมั่นเพียร ตั้งใจทำมาหากิน อดทน ไม่เคยโกงเงินคนอื่น ไม่เสเพล ไม่เล่นการพนัน ไม่เคยมีประวัติเสียหายทางการเงิน มีความรู้ และมีประสบการณ์ในธุรกิจที่ทำ

2. หลักประกัน บุคคลที่จะค้ำประกันควรมีฐานะทางการเงินดีพอที่สามารถชำระหนี้แทนได้หรือต้องเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ นำเชื่อถือ หรือถ้าเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันก็ต้องมีสภาพคล่องสูงคือสามารถขายได้ง่ายและรวดเร็ว และควรกำหนดว่าจะให้กู้ได้กี่เปอร์เซ็นต์ของราคาประเมินหลักทรัพย์ เพื่อให้มีส่วนต่างสำหรับดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้นหากต้องมีการบังคับเอาทรัพย์สินเป็นหลักประกันเพื่อชำระหนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่ว่ากว่าจะบังคับเอาเงินจากทรัพย์สินที่เป็นประกันภาระหนี้ก็เกินมูลค่าหลักประกันแล้ว

3. ความสามารถในการชำระหนี้

3.1 ความสามารถในการชำระหนี้พิจารณาจากรายได้ การกู้เงินไปลงทุนควรมีประมาณการรายได้ / รายจ่าย แต่ละเดือนว่าจะเหลือเท่าใด และพอเพียงที่จะชำระหนี้ได้ไหม หากไม่พอ ก็ต้องลดจำนวนเงินให้กู้ลง แต่ก็มีข้อควรระวังคือ หากอนุมัติเงินกู้ไปแล้วผู้ขอกู้ได้เงินไม่พอเพียงและต้องไปกู้เงินนอกระบบมาใช้ หรือกู้เงินจากที่อื่นมาใช้ ก็อาจจะชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านไม่ได้เช่นกัน กรณีเช่นนี้การปฏิเสธการให้กู้ก็อาจเป็นทางเลือกที่ดีกว่า

3.2 ภาวะตลาดสำหรับการค้าที่จะต้องพิจารณาดูว่าสินค้าหรือธุรกิจที่จะทำนั้นมีตลาดรองรับหรือไม่ คือ สามารถขายได้ไหมและผู้ซื้อจะขายอย่างไรหรือราคาขายเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นแล้วเป็นอย่างไร

3.3 มีปัญหาในการหาวัตถุดิบมาผลิตหรือไม่

3.4 ทำเลที่ตั้งของกิจการเป็นอย่างไร มีปัญหาเรื่องสภาพแวดล้อม หรืออยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ หรือใกล้แหล่งสินค้าที่จะขาย หรือสะดวกต่อผู้ซื้อหรือไม่

4. เงินทุนของผู้ขอกู้ ผู้ขอกู้ควรมีเงินลงทุนของตนเองจำนวนหนึ่ง ที่เตรียมสะสมไว้สำหรับประกอบธุรกิจในส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเงินลงทุนทั้งหมดที่ต้องใช้ในการทำธุรกิจ

เพราะหากใช้เงินทุนของตนเองน้อยแต่ขอกู้มากผู้ขอกู้ต้องมีภาระในการผ่อนชำระหนี้สูง ทำให้เกิดหนี้มีปัญหาคืนได้ภายหลัง นอกจากนี้การที่ผู้ขอกู้ใช้เงินลงทุนของตนเองมากย่อมเป็นการแสดงความมั่นใจในธุรกิจของตนเองอย่างหนึ่ง และมีความตั้งใจจริงที่จะประกอบธุรกิจของตนให้ประสบความสำเร็จ

5. เหตุการณ์ที่ไม่อาจควบคุมได้ ความเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ในปัจจุบันมีปัจจัยหลายอย่างที่อยู่ประอบการไม่อาจควบคุมได้ เช่น ปัญหาวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีราคาสูงขึ้น เพราะขาดแคลน ปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำที่ทำให้กำลังซื้อลดลง ปัญหาสินค้าล้นตลาดเพราะมีผู้ผลิตมากเกินไป ปัญหาดินฟ้าอากาศที่มีผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกร ในกรณีนี้เห็นว่าอาจมีบางปัจจัยก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจหรือการค้าของผู้ขอกู้ และอาจส่งผลต่อการชำระหนี้ก็ต้องพิจารณาว่าจะให้กู้หรือไม่

ทฤษฎีการบริหารจัดการ

คนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของการจัดการ เพราะคนเป็นผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างขององค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้ การจะได้บุคคลที่ดีมีคุณภาพเข้ามาทำงาน ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานบุคคลหรือการจัดการทรัพยากรมนุษย์

1. การบริหารงานบุคคล

ในบรรดาทรัพยากรทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกกล่าวได้ว่า “คน” หรือ “มนุษย์” เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด และมีประโยชน์มากที่สุด ทั้งนี้เพราะทรัพยากรอื่นๆ แม้จะมีชีวิตก็หาไม่สติปัญญาเท่าคนไม่ ส่วนทรัพยากรที่ปราศจากชีวิตนั้น หากคนไม่นำมาใช้ก็หาประโยชน์มิได้ แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลมิได้เป็นของใหม่ ที่ทำการศึกษากันในยุคปัจจุบันเท่านั้น หากแต่ได้มีการศึกษากันมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว

1.1 ความหมายของการบริหารงานบุคคล

อุทัย หิรัญโต (2531:1-2) ได้ให้ความหมายการบริหารงานบุคคลไว้ว่าในทางรัฐประศาสนศาสตร์ ถือว่าคนเป็นทรัพยากรการบริหาร(administrative besources) ที่สำคัญที่สุด การบริหารไม่ว่าจะเป็นราชการ หรือองค์กรเอกชน มีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยสำคัญอยู่อย่างน้อย 4 ประการ

1. คน (man)
2. เงิน(money)
3. วัสดุสิ่งของ(materials)
4. การจัดการ(management)

ทรัพยากรแต่ละประเภท มีความสำคัญอยู่ในตัวของมันเอง และมุ่งอาศัยซึ่งกันและกันจะขาดเสียอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ เช่น ไม่มีเงินไม่มีวัสดุ เราก็ไม่สามารถทำอะไรได้ หรือแม้แต่จะมีวัสดุพร้อมบริบูรณ์ แต่ขาดคน ผลงานก็ไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะเมื่องค์การจะมีเงินและวัสดุที่มามหาศาลสักเพียงใดก็ตาม แต่ขุมกำลังเหล่านั้น เป็นสิ่งที่ปราศจากชีวิต และไม่เกิดดอกออกผลถ้าปราศจากเสียซึ่งคนคนนำขุมกำลังเหล่านั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อพิจารณาในแง่นี้จะเห็นได้ว่า “คน” เป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญเหนือทรัพยากรอื่นใด

สมยศ นาวิกการ(2538 : 17-18) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหาร ไว้ว่าความหมายของการบริหาร เหมือนกับการศึกษาสาขาวิชาต่างๆ เป็นจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับคนการให้ความหมายของการบริหารเรื่องที่ยุ่งยาก โดยข้อเท็จจริงแล้ว ไม่มีคำนิยามของการบริหารใดๆ เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป คำนิยามหนึ่งที่ได้รับคามนิยมแพร่หลายจะมาจาก Mary Parker Rollett ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า “ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จ โดยใช้บุคคลอื่น” คำนิยามดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารประสบความสำเร็จในเป้าหมายของพวกเขา โดยเตรียมการให้บุคคลอื่น ปฏิบัติงานอะไรก็ได้ที่มีความจำเป็น ผู้บริหารไม่ได้ปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ด้วยตัวของพวกเขาเอง

พยอม วงศ์สารศรี(2534 : 3) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่าเมื่อพิจารณาความหมายของการบริหาร จะพบว่าหมายถึง “กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินการตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานดังกล่าวนี้ด้วยตัวของพวกเขาเอง

“งานบุคคล” หมายถึงการทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคลสองคนหรือมากกว่านั้นร่วมแรง ร่วมใจ กันทำงานอย่างมีจิตสำนึก และเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่ามีองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ

1. ก่อนที่บุคคลจะเข้ามาอยู่ในองค์การ
2. ขณะนี้บุคคลปฏิบัติงานในองค์การ
3. เมื่อบุคคลพ้นจากสภาพการทำงานในองค์การ

ดังนั้น การบริหารงานบุคคล จึงหมายถึงกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะ และกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อคัดสรรบุคคลที่เหมาะสมเข้ามาปฏิบัติงานในองค์การ และปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมานี้พอจะสรุปได้ว่าความหมายของการบริหารงานบุคคลนั้นคือการใช้ทรัพยากรทางการบริหาร 4Ms ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดและต้องมีศิลปะในการใช้เพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย

1.2 วัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล

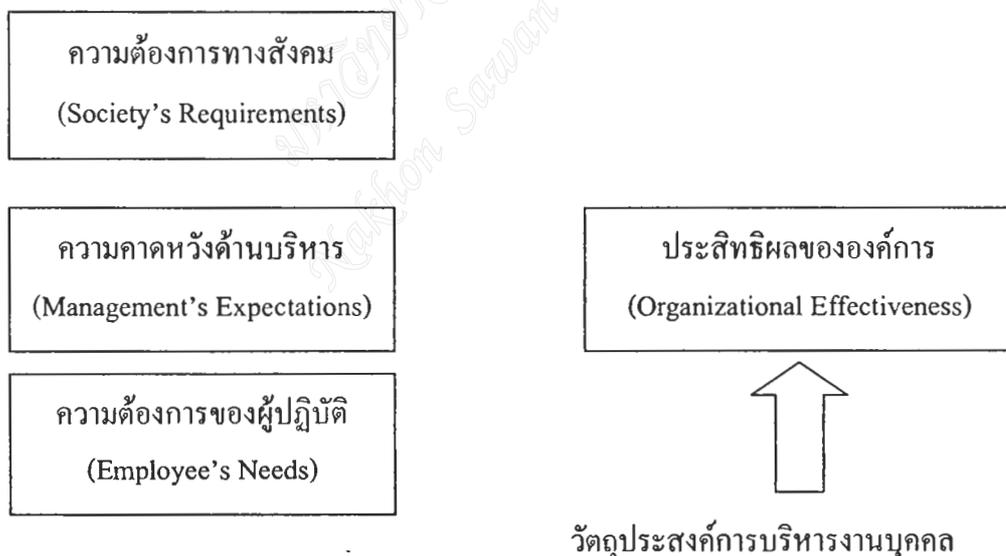
การบริหารงานบุคคลมีจุดหมายปลายทางที่สำคัญ คือต้องการให้เกิดประสิทธิผลในองค์การ

(organization effectiveness) การที่องค์กรจะเกิดประสิทธิผลนั้น จะประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ ที่การบริหารงานบุคคลจะต้องตระหนักถึง คือ

1. สนองความต้องการของสังคม(society's requirements) ด้วยการคำนึงถึงสิทธิประโยชน์พิเศษ ของบุคคลในสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย ระเบียบและพระราชบัญญัติต่างๆ รวมทั้งสภาพการว่างงานที่เกิดขึ้นในสังคม

2. ตระหนักถึงความคาดหวังทางด้านการบริหาร หรือการจัดการ (management's expectations) โดยปกติฝ่ายบริหารคาดหวังให้การเจริญเติบโต ให้ผลผลิตขององค์การเพิ่มปริมาณสูงขึ้น ดังนั้น งานที่ฝ่ายบริหารงานบุคคลควรคำนึงถึงคือ การวางแผนทรัพยากรบุคคล การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุ การปฐมนิเทศ การฝึกอบรม การประเมินผลและการจ่ายค่าตอบแทนเป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ฝ่ายบริหารงานบุคคลแสวงหาวิธีการที่ดีคัดเลือกคนที่เหมาะสมเข้ามาในองค์การ

3. สนองความต้องการของผู้ปฏิบัติ(employee's needs) ฝ่ายบริหารงานบุคคล ต้องตระหนักว่า คนไม่ใช่เครื่องจักร แต่คนมีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึก ฉะนั้น กิจกรรมต่างๆ ที่คิดจะดำเนินการ ควรเป็นกิจกรรมที่เป็นธรรมชาติของคน ทั้งนี้เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน อันก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งผลที่ได้รับขั้นสุดท้ายคือ ความเจริญเติบโตขององค์การ จากวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล สามารถสรุปให้เห็น ดังภาพ 2.6

ภาพที่ 2.6 ปัจจัย 3 ประการที่ส่งผลต่อวัตถุประสงค์การบริหารงานบุคคล

ที่มา : พยอม วงศ์สารศรี (2534 : 6-7)

ธีรยุทธ พึ่งเทียร (2543 : 4-5) ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล ไว้ว่า วัตถุประสงค์อันสำคัญของการบริหารงานบุคคลนั้น ได้แก่การเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ

เข้ามาทำงานให้มีจำนวนเพียงพอ เพื่อให้การใช้กำลังคนเกิดประโยชน์เต็มที่ เพื่อรักษากำลังคนบำรุงส่งเสริมสมรรถภาพและกำลังใจ เพื่อให้บุคคลสามารถปฏิบัติงาน ได้ดีมีประสิทธิภาพสูงสุด มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสรรหาและเลือกสรร (recruitment and selection) ให้ได้บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประพฤติดี
2. เพื่อใช้ประโยชน์ของบุคคล ให้เกิดผลสูงสุด(utilization)
3. เพื่อรักษาไว้ซึ่งบุคคลให้ทำงานอยู่กับองค์กรนานๆ (maintenance)
4. เพื่อพัฒนาบุคคล ให้มีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง (development)

การที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังกล่าวนี้ ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ขององค์การที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารบุคคลจะต้องมีความเข้าใจทั้งทางทฤษฎี และแนวความคิดของการบริหารงานบุคคล ซึ่งมีได้มีขอบเขตจำกัดอยู่เฉพาะปัจจุบันสมัยเท่านั้น หากแต่แนวความคิดและการดำเนินงาน จะต้องก้าวไปไกล ตั้งแต่ยังมีได้รับคนเข้าทำงาน และต้องพิจารณาต่อไปถึงสภาพในอนาคตของผู้ที่กำลังทำงาน เมื่อเขาต้องออกจากงานไปแล้วด้วย

อูษณีย์ จิตตะปาโล (2540 : 3) ได้ให้คำนิยามวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคลดังนี้ วัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคล คือการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เข้ามาทำงานให้มีจำนวนเพียงพอตามความต้องการของหน่วยงาน และเพื่อใช้กำลังคนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อรักษากำลังคน บำรุงสร้างเสริมสมรรถภาพ และกำลังใจให้บุคคลปฏิบัติงาน ได้ดีมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากที่กล่าวมานี้ พอสรุปวัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคลได้ว่า วัตถุประสงค์ของการบริหารงานบุคคลนั้น เพื่อการเลือกสรรผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ให้เข้ามาทำงานในองค์กรที่มีจำนวนเพียงพอ และใช้กำลังคนให้เกิดประโยชน์เต็มที่

1.3 กระบวนการบริหาร

สมยศ นาวิการ (2538 : 23-25) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหาร ไว้ดังนี้ ในการทำให้บางสิ่งบางอย่างที่มีความซับซ้อน เหมือนกับการบริหารเข้าใจได้ง่ายขึ้น ควรได้รับการพิจารณาเป็นส่วนหรือหน้าที่แยกจากกันตามลำดับ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นกระบวนการ โดยส่วนรวม ซึ่งจะกล่าวถึงกิจกรรมการบริหารที่สำคัญ 4 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้คือ

1.3.1 การวางแผน (planning)

แผนงานต่างๆ จะให้เป้าหมายกับองค์การและระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด เพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย ขั้นแรกของการวางแผนจะเป็นการเลือกเป้าหมายขององค์การ ภายหลังจากนั้นเป้าหมายจะถูกกำหนดขึ้นมา สำหรับหน่วยย่อยขององค์การ เช่น แผนงานต่างๆ ที่ได้กำหนดเป้าหมายจะถูกกำหนดขึ้นมา สำหรับหน่วยย่อยขององค์การ เช่น แผนงานต่างๆ ที่ได้กำหนดเป้าหมายขึ้นมาแล้ว โปรแกรมจะถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อความสำเร็จของเป้าหมาย ในลักษณะที่เป็นระบบแน่นอน การเลือกเป้าหมายและการสร้างโปรแกรมนั้น ผู้บริหารจะต้องพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของสิ่งเหล่านี้ และเป็นที่ยอมรับของผู้บริหาร

1.3.2 การจัดองค์การ (organizing)

เมื่อผู้บริหารได้กำหนดเป้าหมาย และพัฒนาแผนงานหรือ โปรแกรมต่างๆ ขึ้นมาเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายแล้ว นักบริหารต้องออกแบบและพัฒนาองค์การขึ้นมาเพื่อดำเนินงานตามโปรแกรมเหล่านี้ให้เกิดความสำเร็จ

1.3.3 การสั่งการ (directing)

การสั่งการเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ และการจูงใจผู้ปฏิบัติงานได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานในแต่ละวัน หน้าที่การสั่งการจะถูกปฏิบัติ โดยผ่านทางกาติดต่อสื่อสาร การสั่งการส่วนใหญ่เกิดขึ้น ภายในสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยอยู่บนพื้นฐานของการเผชิญหน้า การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ จะมีความสำคัญต่อหน้าที่การสั่งการ

1.3.4 การควบคุม (controlling)

ในที่สุดผู้บริหารต้องมีความมั่นใจว่า การกระทำต่างๆ ของสมาชิกองค์กร กำลังทำให้องค์การมุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่ควบคุม การควบคุม เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ

1. การกำหนดมาตรฐานของผลการปฏิบัติงาน
2. การวัดผลการปฏิบัติงาน และการทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
3. การแก้ไขผลการปฏิบัติงานใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานนี้

ในทางทฤษฎีหน้าที่การบริหารทั้ง 4 ประการ จะถูกปฏิบัติตามลำดับ และพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ในลักษณะของกระบวนการต่อเนื่อง เป็นวงจรที่เริ่มต้นด้วย การวางแผน แต่ละหน้าที่ของหน้าที่การบริหาร

พอจะกล่าวได้ว่า การบริหารงานบุคคล คือกระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินตามกิจกรรมการบริหาร 4 กิจกรรม คือ การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ และการควบคุม และสิ่งจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือ ร่วมใจ จากสมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ จึงจะสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้

1.4 หลักของการบริหารงานบุคคล

อูษณีย์ จิตตะปาโล (2540 : 22-25) ได้กล่าวถึง หลักการของการบริหารงานบุคคลว่า หลักสำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบอุปถัมภ์ (patronage system) และระบบคุณธรรม (merit system) ซึ่งมีหลักและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างชัดเจนตรงกันข้าม ดังนี้

1. ระบบอุปถัมภ์ สามารถเรียกได้หลายอย่าง เช่น ระบบขูดเลือด (spoils system) ระบบเล่นพรรค (nepotism) ระบบชอบพอกันเป็นพิเศษ (favoritism)

ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบดั้งเดิมที่ใช้สืบต่อกันมานาน ทั้งในเอเชียและยุโรปอเมริกา เป็นระบบที่ยากที่จะทำให้หายไปจากสังคม แม้บางครั้งอาจไม่ยุติธรรมในสังคมก็ตาม

2. ระบบคุณธรรม อาจเรียกว่าระบบ “คุณวุฒิ” หรือ “ระบบความดี” หรือ “ระบบความรู้ความสามารถ” มีความหมายคือ วิธีการเลือกสรรบุคคลเข้าทำงาน โดยใช้การสอบเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของบุคคล ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามต้องการ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องการเมือง หรือความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

การบริหารงานบุคคลตามระบบคุณธรรม ยึดหลักสำคัญ 4 ประการ

1. หลักความเสมอภาค (equality of opportunity) การเปิด โอกาสที่เท่าเทียมกันในการสมัครทำงาน สำหรับผู้ที่มีคุณสมบัติ และพื้นฐานความรู้ที่กำหนดไว้โดยไม่มีข้อกีดกันด้านฐานะ เพศ ศิว ศาสนา ฯลฯ ถือว่าทุกคนมีคุณสมบัติ เข้าเกณฑ์มีสิทธิเท่าเทียมกัน การกำหนด ค่าตอบแทน ยึดหลัก “งานเท่ากัน เงินเท่ากัน” (equal pay for equal work)

2. หลักความสำคัญ (competence) หมายถึง การยึดถือความรู้ ความสามารถ เป็นหลัก ในการเลือกสรรบุคคลเข้าปฏิบัติงาน โดยพยายามเลือกสรรให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ให้มากที่สุด เพื่อให้ได้คนเหมาะกับงาน

3. หลักความมั่นคง (security on tenure) หมายถึงหลักประกันในการปฏิบัติงานที่ หน่วยงานให้แก่บุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้น ยึดถือเป็นอาชีพ โดยผู้ปฏิบัติงานได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย เพื่อให้คนมีกำลังใจปฏิบัติงาน

4. หลักการเป็นกลางทางการเมือง (political neutrality) มุ่งที่จะให้ข้าราชการประจำ สามารถปฏิบัติงานโดยอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง หรือภายใต้อิทธิพลของ นักการเมือง

อย่างไรก็ตามระบบคุณธรรมจะก่อให้เกิดผลดี ดังกล่าวได้แค่ไหน เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของการปฏิบัติตามหลักการของระบบคุณธรรม รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองที่จะนำเอาระบบคุณธรรมไปใช้ในการบริหารงานบุคคล

เมื่อพิจารณาการบริหารงานบุคคล ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล ถือว่า คนเป็นทรัพยากรการบริหารที่สำคัญที่สุด ซึ่งปัจจัยการบริหารอย่างน้อยต้องมี 4 ประการ คือ คน (man) เงิน (money) วัสดุสิ่งของ (materials) และการจัดการ (management) และสิ่งที่จะเป็นในการบริหารที่สำคัญ จะต้องดำเนินการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และสุดท้าย คือ การควบคุม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง (2537) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารกองทุนของชุมชนที่หลากหลายว่า ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนให้ชุมชนดำเนินการบริหารกองทุนควรจะต้องสอดคล้องกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ของแต่ละชุมชนไป สมาชิกชุมชนแต่ละแห่งจะเป็นผู้ตัดสินใจกำหนดแบบที่เหมาะสมสำหรับตนเอง กรณีของธนาคารหมู่บ้านกองทุนเพื่อส่งเสริมการผลิต กิจกรรมเครือข่าย และศูนย์สาธิตการตลาดอาจนับได้ว่าเป็นกิจกรรมก่อนเข้าสู่ระบบที่ใหญ่ขึ้น มีขอบเขตเครือข่ายกว้างขวางขึ้น มีการรับรองตามกฎหมาย และมีองค์กรในระดับต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนคือสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ก็เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้สมาชิกได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และค่อย ๆ พัฒนาความสามารถในการบริหารและจัดการการเงินเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ หรืออื่น ๆ ขึ้นโดยลำพัง สิ่งที่สำคัญในการจัดการกองทุนของชุมชนอีกประการหนึ่งคือการบันทึกข้อมูลการเงิน และนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการติดตามผลและวางแผนทางธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการกองทุนในรูปแบบลักษณะใดก็ตาม

เกษม ไม้เรียง และคณะ (2542) ได้วิจัยเรื่อง “ระบบการเงินในชนบทของประเทศไทย : ศึกษากรณีการให้บริการด้านการเงิน” ในงานวิจัยดังกล่าวคณะวิจัยได้ศึกษากรณีตัวอย่างธนาคาร “GRAMEEN BANK” หรือ “ธนาคารหมู่บ้าน” ที่ประสบความสำเร็จอย่างสูงในประเทศบังกลาเทศ โดยแนวคิดในการดำเนินงานของ “GRAMEEN BANK” คือ อาศัยกลุ่มในการระดมเงินออม และให้สินเชื่อเฉพาะประชาชนที่ยากจน เนื่องจากประชาชนบังกลาเทศส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ฐานะยากจน ขาดปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ คนยากจนส่วนใหญ่มีแรงงาน ระบบสังคมของบังกลาเทศ เอื้ออำนวยต่อการขูดรีดค่าจ้างแรงงาน การให้สินเชื่อเพื่อยกฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ยากจน โดยมีแนวคิดเกี่ยวกับการให้สินเชื่อ ดังนี้

1. การให้สินเชื่ออย่างเดิวนั้นเพียงพอต่อการช่วยเหลือผู้ยากจน จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น การฝึกอบรมการตลาด สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เทคโนโลยี และการศึกษา
2. สินเชื่อจะเป็นภาระสำหรับผู้ชำระหนี้ไม่ได้

3. ผู้รับสินเชื่อมีแนวโน้มนำเงินไปใช้จ่ายเพื่อการบริโภค
4. ความยากจนฝังแน่นในจิตใจของผู้ยากไร้ จนไม่สามารถจัดการกับชีวิตของตนเองได้
5. การให้สินเชื่อกับคนจนมีแนวโน้มที่จะประสบความล้มเหลวมาก
6. การให้สินเชื่อจะช่วยให้คนยากจนต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ได้
7. การส่งเสริมให้คนยากจนเป็นอิสระในการประกอบอาชีพจะช่วยให้ได้รับค่าแรงงานสูงขึ้น
8. โครงการสำหรับคนยากจนจะช่วยเพิ่มเงินตราในประเทศ
9. การให้สินเชื่อกับสตรีช่วยปรับเปลี่ยนประเพณีในครอบครัว
10. สินเชื่อช่วยให้มีการปรับปรุงการผลิต
11. ความสำเร็จของสินเชื่อขึ้นอยู่กับนโยบายรัฐ

การดำเนินงานของ Grameen Bank บิดหลัก “การพึ่งพาตนเอง” ให้สมาชิกช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างสรรค์สังคมของตนเองให้ดีกว่าเดิม ปลุกฝังปรัชญาการดำเนินชีวิต เพื่อต่อสู้กับความยากจนโดยยึดหลัก “วินัย สามัคคี กล้าหาญ และทำงานหนัก”

กำธร ธิติกาด และคณะ (2543) ได้วิจัยเรื่อง พัฒนาการรูปแบบการบริหารกองทุนในหมู่บ้าน ในเขตอำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน พบว่า ในเรื่องกระบวนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ยังได้กล่าวหาว่าไม่ได้เกิดขึ้นมาลอย ๆ และไม่ได้คงสถานะเหมือนเดิมอยู่ตลอดเวลา ความเข้มแข็งของชุมชนพร้อมที่จะมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นหรือลดน้อยลงได้อยู่เสมอ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของชุมชนความเข้มแข็งของชุมชนเริ่มต้นด้วยจิตวิญญาณของการแก้ไขปัญหาของตนเอง นำไปสู่ความร่วมมือของการสร้างจิตสำนึกในระดับที่สูงขึ้นเป็นจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาของสังคมและประเทศชาติได้ในที่สุด

ไพศาล ธีรพงษ์ และคนอื่นๆ (2544) ได้วิจัยเรื่อง การติดตามประเมินผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านของจังหวัดพิษณุโลก พบว่าการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ใช้ระเบียบที่มีอยู่แล้ว และตัวอย่างที่ส่วนกลางมอบให้ กรรมการมีการนำเสนอให้สมาชิกได้ร่วมพิจารณาที่ละประเด็น และผู้เข้าร่วมประชุมมีส่วนร่วมอภิปรายจนได้ข้อสรุป และอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดส่วนใหญ่ใช้อัตราที่ประชุมยอมรับร่วมกันแนวคิดในการบริหารจัดการ การพิจารณาการให้กู้ ส่วนใหญ่ดูที่โครงการที่เสนอขอของผู้กู้ การเป็นหนี้กองทุนหรือสถาบันการเงินอื่นๆ โดยมีคณะกรรมการหรือผู้นำกลุ่มในหมู่บ้านร่วมพิจารณาเพื่อความโปร่งใส เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่รู้จักกันดี ใครมีหนี้สินที่ไหนเท่าไรจะรู้กันหมด สำหรับเหตุผลการขอกู้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น กู้ไปทำอาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ โดยมีผู้ค้ำประกัน 3 คน ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจในการส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย แต่ถ้าถึงเวลาชำระเงินคืนแล้ว แต่ยังไม่สามารถคืนได้ จะต้องมีภาระชี้แจงเหตุผลความจำเป็น ซึ่งคณะกรรมการจะมีการพิจารณาเป็นราย

กรณี แต่ถ้าไม่มีเหตุผลเพียงพอก็จะให้ผู้กำกับเป็นผู้ชดใช้สภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อถึงกำหนดระยะเวลาส่งคืนเงินกู้ ผู้กู้อาจจะส่งเงินคืนไม่ครบ หรืออาจจะไม่มีเงินส่งคืน ทั้งนี้ยังไม่สามารถระบุสภาพปัญหาที่แท้จริงได้ เพราะโครงการกองทุนหมู่บ้านเพิ่งเริ่มดำเนินงานได้เพียง 3 เดือน

สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ การวิจัยเชิงปฏิบัติการติดตามส่งเสริมการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2544) ปิจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหาประการที่หนึ่ง คือ ความไม่เข้าใจไม่มั่นใจต่อนโยบาย โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องเงินหนึ่งล้านบาทนี้รัฐจะเรียกคืนหรือจะให้หมู่บ้านชุมชนเก็บไว้ตลอดไป แต่ในทางกลับกันถ้าสมาชิกเข้าใจว่าเงินหนึ่งล้านบาทนี้รัฐจะให้ชุมชนตลอดไปโดยไม่เรียกคืน ความคิดที่มีต่อเงินกองทุนหมู่บ้านหนึ่งล้านบาทนี้จะแตกต่างจากแนวแรก กล่าวคือสมาชิกทุกคนในชุมชนหรืออย่างน้อยสมาชิกกองทุนต่างก็ต้องการบริหารจัดการเพื่อรักษาเงินหนึ่งล้านบาทให้คงอยู่และเพิ่มขึ้นเพื่อลูกหลานในอนาคต

ดังนั้น ความเข้าใจไม่มั่นใจต่อนโยบายกองทุนจึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการปิจจัยด้านลบที่มีต่อโครงการประการที่สอง คือ ระบบราชการ พบว่าหน่วยงานบางหน่วยยังไม่ลืมหบบาทหน้าที่ของตน คิดว่าเป็นหน้าที่พยายามทำให้ได้มากที่สุด เช่น ก่อตั้งกองทุนให้ได้มากที่สุด โดยใช้ทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดกองทุน ไม่ว่าจะล่ารายชื่อสมาชิกชุมชนในการประชุมให้ครบ 3 ใน 4 โดยที่ไม่มีสมาชิกเข้าร่วมประชุมอย่างแท้จริงหรือการนำระเบียบกองทุนมาให้กรรมการกองทุนลอก ตลอดจนการกำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เช่น การคิดอัตราดอกเบี้ย การให้สมาชิกกู้เงินต้องประกันชีวิต อีกทั้งการให้ยุบรวมหรือเลิกกิจกรรมการออมทรัพย์ของชาวบ้านที่มีมาก่อนหน้านี้ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสคิด ไม่มีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเอง แต่การที่ข้าราชการบางกลุ่มคิดและมีพฤติกรรมเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากยังไม่แยกบทบาทของตนเองของกรรมการ ปิจจัยด้านลบประการที่สาม คือ ตัวข้าราชการยังไม่เชื่อว่าประชาชนคิดเป็นทำเป็น จากการพัฒนาหรือบริหารราชการแผ่นดินที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ข้าราชการจะเป็นผู้คิดให้ คิดแทนประชาชนไม่เคยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้คิดได้ตัดสินใจด้วยตนเอง

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ (2544) ได้วิจัยเรื่อง ผลการประเมินการบริหารจัดการ โดยแยกพิจารณาเป็น 2 หน่วยระบบคือ

1. หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมสมาชิกผู้ได้รับอนุมัติโครงการพบว่า โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบดังนี้
 - 1.1 ด้านบริบท โดยภาพรวม คือ บริบทระดับประเทศ บริบทท้องถิ่น
 - 1.2 ด้านปิจจัยนำเข้า โดยภาพรวม คือ นโยบายของรัฐบาล ด้านพัฒนาชุมชน

ท้องถิ่น จำนวนเงินกองทุน ฯ 1 ล้านบาท และคณะกรรมการกองทุน ฯ

1.3 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย

1.4 ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย

2. หน่วยระบบการดำเนินกิจกรรมโครงการของสมาชิกผู้ได้รับอนุมัติโครงการเฉพาะราย อยู่ในระดับกลาง เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านบริบทชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับกลาง

ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย

ด้านกระบวนการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับกลาง

ด้านผลผลิต โดยภาพรวม อยู่ในระดับกลาง

สมภพ เจริญทนต์ (2545) ได้ประเมินโครงการตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการประเมินโครงการพบว่า

ปัจจัยด้านบวก

1. ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อน ได้อาศัยบทเรียนอาศัยของคนในชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ
2. ทำให้มีการรักใคร่สามัคคีกันในกลุ่ม มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
3. ลดปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำๆ

ปัจจัยด้านลบ

1. คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ธนาคาร และนายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้สินทำให้คนในชุมชนไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
2. ราคาข้าวตกต่ำทำให้เกิด ขาดทุนจากการลงทุน
3. เป็นการเพิ่มภาระจึงต้องไปกู้หนี้ยืมสิน

สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ (2545) ได้สังเคราะห์สารนิพนธ์การจัดการและประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประชาชนมีความเข้าใจ ความเข้าใจในเรื่องกองทุนหมู่บ้านแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เข้าใจถูกต้องเรื่องการกู้ยืมต้องนำไปประกอบอาชีพ และกลุ่มที่เข้าใจไม่ถูกต้อง คือ กู้เงินไปแล้วใช้ผิดวัตถุประสงค์ ด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน / ชุมชน พบว่า เรื่องการชำระคืน พบว่า ผู้กู้ต้องชำระคืนภายในระยะเวลาที่กำหนด 1 ปี โดยต้องส่งคืนเงินต้นที่กู้ยืมพร้อมดอกเบี้ยด้านกระบวนการการกู้ยืม

พบว่า ประชาชนไม่เข้าใจระเบียบและหลักเกณฑ์การพิจารณา ทำให้เห็นว่าคณะกรรมการมีมติให้พวกพ้องของตนเองก่อนด้านคณะกรรมการกองทุนยังมีการแบ่งพรรค แบ่งพวกในการพิจารณา

รักษัพล วงษ์ม่วง (2547) ได้ประเมินโครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอแม่वंกั จังหวัดนครสวรรค์ ผลการประเมินโครงการพบว่า

ปัจจัยด้านบวก

1. ประชากรมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามนโยบายของทางรัฐบาล ทำให้มีเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน มีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุนหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ กติกา ด้วยคุณค่าละภูมิจปัญหาของตนเอง รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน เป็นการสร้างกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกัน รับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ

2. มีการสะสมเงินออมในรูปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน มีความรักความสามัคคี มีการช่วยเหลือซึ่งกันละกัน ซึ่งเป็นลักษณะของความเข้มแข็งของชุมชน

ปัจจัยด้านลบ

1. มีประชากรบางกลุ่ม ไม่ให้การสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน เพราะไม่พอใจการบริหารงานของคณะกรรมการ เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก

2. การประกอบอาชีพของคนในชุมชนขาดการวางแผนที่ดี เพราะจะประกอบอาชีพตามเพื่อนบ้าน ซึ่งทำได้ผลเมื่อปีก่อนๆ ทำให้เกิดผลผลิตล้นตลาด ขายผลผลิตไม่ได้ราคาเท่าที่ควร

3. โครงสร้างกองทุนหมู่บ้านขาดความชัดเจน คณะกรรมการ ยังให้เวลาในการบริหารงานกองทุนน้อยเกินไป ไม่ติดตามการทำงาน

4. สมาชิกนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ อาจมีในปัญหาไม่สามารถส่งเงินใช้คืนกองทุนได้

ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่กล่าวมาทั้งหมด พบว่าปัญหาที่สำคัญของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน สามารถสรุปได้ 4 ประการคือ

1. การบริหารงานบุคคล
2. การวางแผนปฏิบัติงาน
3. การควบคุมและติดตามงาน
4. การทำงานเป็นทีม

สาธิต ไวยโกที (2548 อ้างถึงใน มนูญ สอนเกิด. 2538) ได้วิจัยผลการดำเนินงานและจัดการระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในภาพรวมระดับประเทศ เขต จังหวัด และรายกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า การจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในส่วนของศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการ พัฒนาชุมชนเขต 1-9 ในภาพรวมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในระดับที่ 1 หรือกลุ่มที่มีผลงานควรปรับปรุงมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ระดับที่ 2 คือกลุ่มที่มีผลงานปานกลาง ส่วนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่อยู่ในระดับที่ 3 คือกลุ่มที่มีผลงานดีจึงมีจำนวนน้อยมาก

ผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ยังคงต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งมีข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรมีการรณรงค์การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตลอดจนการเพิ่มเงินออมของสมาชิกและความรู้ความเข้าใจแก่คณะกรรมการบริหารและสมาชิกของกลุ่มเพื่อการผลิตที่กรมพัฒนาชุมชนกำหนดอย่างเคร่งครัดจริงจังและต่อเนื่อง

จากการบริหารจัดการกองทุน เพื่อเสนอต่ออนุกรรมการระดับอำเภอทั้งที่เป็นปัญหาจากระเบียบ ข้อบังคับ และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานจากผู้กู้โดยเฉพาะประเด็นที่เกินอำนาจของคณะกรรมการกองทุน อนุกรรมการระดับจังหวัด ควรรวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินงานกองทุน และประสานความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ

จากเนื้อหาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าการพัฒนานั้น นำไปสู่ความสำเร็จด้านเศรษฐกิจและสังคมตามลำดับ ขณะเดียวกันก็อาจจะเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกก็ได้ เห็นได้จากภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลต่างก็พยายามแก้ปัญหาดังกล่าวในรูปแบบต่างๆ กัน หลายมิติ หลายวิธีการและได้เสนอโครงการต่าง ๆ มากมาย เพื่อที่จะคลี่คลายปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนการนำแนวพระราชดำริต่าง ๆ ของพระเจ้าอยู่หัว มาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น แนวทางพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการที่ทางรัฐบาลใช้ในการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ภายหลังจากการเกิดวิกฤต โดยมุ่งหวังให้เกิดการสร้างงานในชุมชนหรือหมู่บ้าน ให้เกิดกระแสหมุนเวียนของเงิน โดยรัฐบาลอนุมัติเงินให้ชุมชนและหมู่บ้านทั่วประเทศกว่า 75,000 ล้าน เพื่อนำไปจับจ่ายใช้สอยให้ประชาชนระดับรากหญ้าให้มีกำลังในการซื้อการผลิต แต่โครงการดังกล่าวก็ไม่ราบรื่นเสียทีเดียว ก็มีปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วในขณะเดียวกันก็นำปัญหาที่เกิดขึ้นเข้าสู่กระบวนการพัฒนา เข้าสู่กระบวนการทำวิจัย

เพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้น ๆ และก็พัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งปัญหานั้นได้หมดไป และเป็นการพัฒนาไปสู่ความเจริญในที่สุด

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

กัสแมน(Guzman.1988) ได้ศึกษาผลการมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาการเป็นผู้นำในรัฐ โคลโลราโด งานวิจัยเรื่องนี้ศึกษาถึงผลของการมีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ เพื่อแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำ ได้ข้อสรุปดังนี้ 1)ผู้เข้าร่วมจะได้ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความรู้ และทักษะในการแก้ปัญหา 2)มีทักษะในการสื่อสารและความขัดแย้งทางด้านการบริหารเพิ่มสูงขึ้น 3)เกิดการพัฒนาด้านการบริหาร 4)มีบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรที่ดี 5)บรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรจะได้รับการพัฒนา 6)เกิดการเปลี่ยนแปลง 7)สมาชิกกำหนดแหล่งที่มาของการศึกษา 8)มีกระบวนการวางแผนร่วมกันเพื่อให้เกิดการศึกษา 9) มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน 11) สมาชิกมีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 12)ความเป็นผู้นำไม่ได้ถูกกำหนดโดยบทบาททางกรงาน 13)สมาชิกเป็นผู้กำหนดแนวทางในการพัฒนา 14) ผลลัพธ์ไม่ได้เกิดจากบทบาททางด้านหน้าที่การงาน โดยไม่มีการวางแผน

เลตเทอร์รี่(Letteri.1990) ได้วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วม 3 เรื่องคือเรื่องแรก วิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร และการบรรลุข้อตกลงในการบริหารในงานแบบมีส่วนร่วมเรื่องที่สอง วิเคราะห์โครงสร้างขององค์กรในระบบบริหารแบบมีส่วนร่วม และเรื่องที่สามวิเคราะห์รูปแบบที่ไม่เหมาะสมของการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า เรื่องแรกแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารที่ดีทำให้เกิดการพัฒนา การมีส่วนร่วมอย่างไม่ถูกบีบบังคับ โดยสมาชิกของกลุ่มจะบรรลุความเห็นร่วมกันอย่างมีเหตุผล เรื่องที่สองชี้ให้เห็นว่า ระบบบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ทำให้คณะทำงานทำหน้าที่อย่างอิสระเป็นการแสวงหาการมีส่วนร่วมในทุกเรื่อง ซึ่งต้องมีตัวแทนคนงานอยู่ในทุกระดับของสายการบังคับบัญชาในองค์กร และจะต้องให้คนงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้ด้วย ส่วนเรื่องที่สาม กล่าวว่าระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นประโยชน์สูงสุดและมีความเหมาะสมในเรื่องสิทธิของบุคคลและการพัฒนาตนเอง

แฟร์ไชลด์(Fairchild.1991) ได้ออกแบบจำลองสำหรับประเมินบทบาทของมหาวิทยาลัยในการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ งานวิจัยเรื่องนี้ได้ข้อสรุปคือ จะต้องมีส่วนแทนในการอำนวยการด้านการอบรมทางอาชีวศึกษาซึ่งจะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการร่วมมือด้านทรัพยากรเงินและบุคลากร มหาวิทยาลัยจะต้องมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการด้านการฝึกอบรมของรัฐ โครงการจะต้องมีความยืดหยุ่นและมหาวิทยาลัยต้องส่วนร่วมกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและรัฐบาล การบริหารแบบมีส่วนร่วมใน

โครงการงานวิจัยแต่ละเรื่องจึงพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโครงการจะมีระดับของการมีส่วนร่วมในโครงการแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และนอกเหนือจากการร่วมมือกันภายในหน่วยงานแล้ว ยังต้องร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกว่า ใครจะมีส่วนร่วมบ้าง ก็ขึ้นอยู่กับภาระหน้าที่ที่เกี่ยวกับกิจกรรมนั้นๆ

ยูนูส (YuNus. 2007) ได้ศึกษาถึงการตั้งธนาคารคนจนหรือธนาคารกรามีน(Grameen Bank) ในประเทศบังคลาเทศ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนโดยเฉพาะคนด้อยโอกาส เช่น สตรี โสเภณี และคนขอทานให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจนได้รับสมญาว่า นายธนาคารขวัญใจคนจนจากการศึกษาพบปัจจัยที่นำสู่ความสำเร็จ ประเด็นที่ 1 หลักการในการดำเนินการคือเข้าใจ ในหลักการวิธีการ หลักนี้คือเข้าถึงประชาชนคนด้อยโอกาส และประการสุดท้ายถือการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ตลอดจนร่วมกันวางแผนการใช้เงินร่วมกับลูกหนี้ โยมีความเชื่อว่าความซื่อสัตย์ยังมีอยู่ในโลก

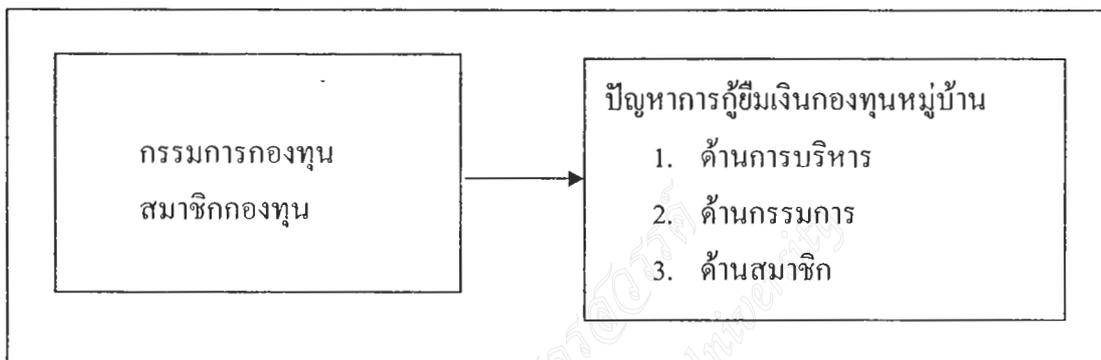
ไรฟ์ไฟเซน (Raiffaisen.2008) ได้ทำการศึกษาถึงความสำเร็จในการจัดตั้งกองทุนการกู้ยืมเงินให้กับเกษตรกรรายย่อย (Small farmers) ในรูปแบบธนาคารในหมู่บ้าน(Village Bank) ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลรูปแบบธนาคารหมู่บ้านหรือสหกรณ์ไรฟ์ ไฟเซน ประสบความสำคัญคือ 1) สมาชิกมีความรู้จักมักคุ้นกันเป็นอย่างดี 2) มีการควบคุมดูแลซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกที่เป็นเพื่อนบ้านกัน 3)ส่งเสริมด้านศีลธรรม

จากแนวคิดแนวปฏิบัติดังกล่าว ยืนยันได้ว่า ปัญหาที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีปัญหาจริง จึงจำเป็นต้องมีการวิจัย และในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎี แนวคิดต่าง ๆ ของผู้รู้หลาย ๆ ท่าน และตั้งเกณฑ์การวัดมาตราส่วนเอาไว้ เพื่อผลการวิจัยออกมาเพื่อนำมาเปรียบเทียบได้ และได้วางกรอบในการทำวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการกู้ยืมเงินตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อหามาตรการหรือยุทธศาสตร์ในการกู้ยืมเงินตามรูปแบบที่ชาวบ้านและสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของชุมชนอุดมสุขพัฒนา มีความพึงพอใจมากที่สุด

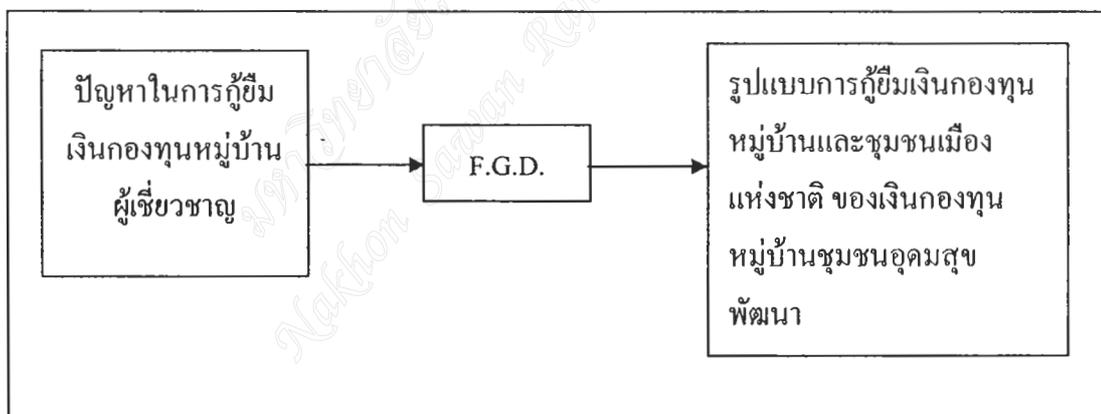
กรอบความคิดในการวิจัย

การวิจัย รูปแบบการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้วางกรอบความคิดไว้ดังนี้

ช่วงที่ 1 ขั้นศึกษาปัญหาการกู้ยืมเงิน

ช่วงที่ 2 ขั้นการสร้างรูปแบบ

ภาพที่ 2.7 แสดงกรอบความคิดในการวิจัย